

EESTI METS

METSA JA JAHINDUSE KUUKIRI

SISU:

Ülevaade uuest metsaseadusest. *Dir. J. Luik.*

R. M. V. poolt koostatud kava metsamajanduse seiskorra töstmiseks ja metsanduse alal töömahu suurendamiseks.

Eesti Metsaühingute Liidu tegevusest. *K. K.*

Kutseala.

Jahindus.

Jooksvald töid metsas.

Mitmesugusel teatel.

1934. 16. JUUNI NR. 6

XIV AASTAKÄIK

AD

Akadeemilise Metsasetsi, Eesti Metsateenijate Ühingu, Eesti Metsaühingute Liidu ja Eesti Metsaülemate Ühingu häälekandja.

Tellimise hind kr. 3.50 aastas, kr. 2.— poolaastas, kr. 1.— veerandaastas, üksiknumber 40 senti. Kuulutuse hind kr. 20.—lehekülj.

Teadaanne.

Palutakse kõiki asutusi ja teisi tarvitajaid, kes 1934.—1935. operatsiooni aastal metsamaterjaale (küttepuid, palke, liipreid, laudu, telefoniposte jne.) riigi metsatööstuselt osta soovivad oma tarvitusteks, nõudmised juunikuu jooksul riigi metsatööstuse juhatusesse anda, nagu see on ette nähtud Riigi Teatajas Nr. 17 — 1929. a.

Kuna riigi metsatööstuse tegevuskava 1934.—1935. a. peale koostamisel on, siis ei saa hilisemate nõudmiste täitmist kindlustada, vaid seda tehakse niipalju, kuivõrd materjalide ülejäägid seda võimaldavad.

Kohapealseid tarvitajaid palutakse nõudmised sisse anda kohalikele metsaülemale.

Riigi metsatööstus.

Metsamajanduse büroo annab 18. juunil s. a. kell 11 järelepakkumisega 21. juunil s. a. samal kellaajal Vismari tän. 7, tuba nr. 14

suusõnalisel vähempakkumisel

välja alljärgnevad metsa kuivenduskraavide kaevamistööd:

- 1) Avinurme metskonnas kraavide üldpikkusega 26052 mtr., mullatööde suurusega 64070 mtr.³
- 2) Kaiavere metskonnas kraavide üldpikkusega 18885 mtr., mullatööde suurusega 60540 mtr.³
- 3) Laiksaare metskonnas kraavide üldpikkusega 8050,5 mtr., mullatööde suurusega 16504,78 mtr.³
- 4) Tarvastu metskonnas kraavide üldpikkusega 17131,3 mtr., mullatööde suurusega 30482 mtr.³
- ja 5) Võru metskonnas kraavide üldpikkusega 28141 mtr., mullatööde suurusega 66890 mtr.³

Enne vähempakkumist tuleb pakkumisest osavõtta soovijail vähempakkumise komisjonile pakkumise tagatiseks esitada: kas sularahas, majandusministeeriumi poolt aktsepteeritud panga garantiikirjas või R. T. nr. 1 — 1934. a. avaldatud väärtpaberites 10% pakutavast summast.

Lähemaid teateid väljaantavate tööde kohta saab metsamajanduse büroos Tallinnas, Vismari tän. 7, tuba 14 ja vastavatelt metsaülematelt igal tööpäeval kella 10—13.

Metsamajanduse büroo.

EESTI METS

METSANDUSE JA JAHINDUSE KUUKIRI

VÄLJAANDJAD: Akadeemiline Metsaselts. Eesti Metsateenijate Ühing. Eesti Metsaühingute Liit. Eesti Metsaülemate Ühing	Vastutav toimetaja Prof. O. DANIEL. Tartu, Gustav Adolfi t. 70. Toimetuse sekretär KARL KERBERG. Tel. 438-90.	TOIMETUSE AADRESS: Tallinn, postkast 97. TOIMETUSE ASUKOHT: Tallinn, Pikk tän. 40, tel. 464-26. POSTI JOOKSEV ARVE NR. 155.
XIV aastakäik	16. juuni 1934	Nr. 6

Ülevaade uuest metsaseadusest.

Dir. J. Luik.

Meil oli seni maksev veneaegne metsaseadus, mis nii sisult kui ka ulatuselt oli vananenud ega vastanud seega meie oludele ja uuema aja metsamajapidamise nõudeile. Pealegi pole vene metsaseadust eesti ajal paljundatud ega eesti keele tõlgitud, nii et see oli kättesaamatu nii ametkonnale kui ka kodanikele, mistõttu tarvidus uue seaduse järgi oli edasilükkamatu.

Eesti metsaseaduse väljatöötamisel on võetud aluseks maksev veneaegne metsaseadus, 1913. a. Vene valitsuse poolt väljatöötatud metsaseadustiku eelnõu, Soome, Rootsi ja Saksa vastavad seadused, meie oma 15 aasta kogemused ja metsavalitsemise alal väljaku-

junenud kord, määrused, juhtnõõrid jne. Seda materjaali on täiendatud ja võrreldud teiste välisriikide metsaseadustega ja seal maksvate määruste ja korraldustega ning püütud sellele anda meie oludele vastavat sisu ja vormi.

Vabariigi valitsuse poolt riigikogule esitatud seaduse eelnõu määrati maakomisjoni, kes selle kaunis põhjalikult läbi arutas ja tegi terve rea nii vähema kui ka suurema ulatusega sisulisi muudatusi. Maakomisjonist läks eelnõu üldkomisjoni, kus seda kaaluti rohkem juriidilisest küljest, s. t. kuivõrd eelnõu on kooskõlas teiste maksvate seadustega ja meie üldise seadusandliku süsteemiga. Üldkomisjon esitas seaduseelnõu 1934. a. kevadel maakomisjoni kaudu riigikogu pleenu-

Vollveti metsakooli õpilased istutamislappe valmistamas. 3. V 1934. a.

mile vastuvõtmiseks, kus see ka viimase istungjärgu lõpul 3. lugemisel vastu võeti ja anti redaktsioonikomisjonile lõplikuks redigeerimiseks. Redaktsioonikomisjoni poolt vaadati eelnõu läbi ja riigikogu kokukorra järgi oleks see tulnud esitada veel kord üldkogule seaduse redaktsiooni lõplikuks vastuvõtmiseks, kuid riigikogu istungjärg lõpetati enne ja seadus tuli panna maksma dekreedina.

Uus metsaseadus koosneb 5 osast.

I o s a.

„Metsahoiu ja metsakaitse eeskirjad“ on ühised kõikide metsade kohta, kuuluvusest või liigist hoolimata.

Metsahoiu ja metsakaitse eeskirjade suhtes jagunevad metsad kaitse- ja tulundusmetsadeks. Kaitsemetsadeks määratakse metsi, puistikke, võsastikke ja ka metsata maid, kus metsal on eriline kaitse; ajalooline, teaduslik, kliimaline jne. tähtsus, kus metsa säilitamine või soetamine pole niivõrd seotud tulusaamise eesmärgiga kui maapinna ja ümbruskonna kaitsega. Kõik teised metsad loetakse tulundusmetsadeks.

Metsahoiu ja -kaitse eeskirjad jagunevad kahte ossa:

1) metsahoiueeskirjad, millisele alluvad kõik kaitsemetsad ja tulundusmetsadest ainult katastrimetsad, kui neid on ühes omandusüksuses vähemalt 50 hekt., ja

2) metsakaitse-eeskirjad, millised taotelevad peamiselt metsa kaitset väliste hädaohtude eest, nagu tule, tuule, putukate, loomade, seenhaiguste jne. eest. Need eeskirjad on maksivad kõikide metsade kohta, nende suurusest, kuuluvusest või liigist hoolimata. Metsahoiu teostamise osas on uus seadus veneaegsest metsaseadusest kitsam, sest viimase järgi võis metsahoiu-eeskirju laiendada igasuguste metsade peale — suurusest ja liigist hoolimata. Uue metsaseadusega aga alluvad hoiueeskirjadele ainult katastrimetsad pealegi ainult siis, kui neid on ühes omandusüksuses vähemalt 50 hekt. Selle asemel aga on nii metsahoiu kui ka metsakaitse eeskirjad kaunis kategoorilised ja annavad metsahoiu ja -kaitse asutustele võimaluse nõuda metsaoma-

nikelt ratsionaalset metsamajandust ja otstarbekohast kaitse teostamist.

Metsahoiueeskirjadele alluvailt metsaomanikelt nõutakse oma metsade korraldamist ja metsamajapidamise kava koostamist. Kõik kaitsemetsad korraldab ja kavad koostab riigimaade ja metsade valitsus riigi arvel — 5 aasta jooksul, arvates nende kaitsemetsaks tunnistamise päevast.

Maade ja metsade kaitsemetsaks tunnistamine sünnib põllutööministri määrusega, mis avaldatakse „Riigi Teatajas“.

Tulundusmetsade hoiueeskirjadest väärivad erilist nimetamist kitsendused, mis edaspidi takistavad riigi metsade puumassi tagavara väljakurnamist ja metsapindala vähendamist, luues seega metsamajapidamisele kindlama aluse.

Nii võib edaspidi ülenormi kasutamist kohati lubada: 1) RMMV direktor ühe aasta raienormi suuruses, 2) põllutööminister 5 a. raienormi suuruses ja 3) vabariigi valitsus 10 a. raienormi suuruses, kuid üldsummas ei või etteraiumine ületada üheaastast üleriiklikku raienormi. Erandeid lubatakse ainult kasvujouetuseni vigastatud metsades.

Metsamaade muutmist või planeerimist teissugusteks kõlvikuiks metsamajanduse otstarbel teostab metsaomanik või valitseja erilise loata, kuid asundamise või maakorralduse otstarbel võib riigi metsades seda teostada ainult vabariigi valitsuse loaga, era- ja omavalitsuste metsades — metsahoiukomitee loaga. Põllumajanduslikuks otstarbeks metsamaa planeerimisloa andjalt nõutakse, et ta määraks ära, missuguseks kõlvikuks ja kui pika aja jooksul tuleb planeerimisele võetud metsamaa muuta. Kui maakasutaja seda tingimust ei täida, maksustatakse tähtajaks kultiveerimata jäänud metsamaa maakonnas maksva põllumaatariifi järgi.

Järelevalve teostamine metsahoiu ja -kaitse eeskirjade täitmise järgi on pandud riigi metsades riigimaade ja metsade valitsusele, era- ja omavalitsuse metsades aga metsahoiukomiteele, kes seda teostavad metsametkonna ja politsei kaudu ja kaasabil. Meie metsahoiu ja -kaitseasutused

koosnevad seega kahest instantsist: a) metsahoiukomitee — esimese instantsina — era- ja omavalitsuse metsade alal ja b) riigimaade ja metsade valitsus — riigimetsade alal, kes ühtlasi on ka edasikaebestantsiks metsahoiukomitee otsuste peale.

Metsades, kus metsaomanikud ei täida metsahoiu ja -kaitse eeskirju ja jäta teostamata nõutavad tööd või ei võta tarvitusele abinõusid metsakaitse alal, võib neid töid läbi viia metsahoiukaitseasutus, kulusid metsaomanikult vastuvaidlematus korras sisse nõudes.

Metsamajanduse arendamiseks ja toetamiseks on nähtud ette metsamajanduskapital, mis moodustatakse metsa alal sissenõutavatest trahvirahadest, riigi eelarve korras määratud summadest, toetustest ja teistest sissetulekuist.

Trahvirahasid on aastas riigimetsade alal sisse tulnud umbes — 40.000 kr., nii et kapitali aastase sissetuleku võib arvestada ümarguselt 50.000 kr.

Metsamajanduskapitali valitseb RMMV, põllutöoministri poolt kinnitatud eelarve järgi. Kapitalisummasid kasutatakse: 1) metsandusliku nõuande ja katseasjanduse korraldamiseks, 2) metsanduslike teadmiste ja oskuste levitamiseks, 3) laenuks ja toetusteks erametsaomanikele, 4) ergutusrahade maksmiseks metsanduse alal ülesnäidatud eriliste teenete eest, 5) üldkasulikele metsa ja metsateenijate organisatsioonidele toetuste andmiseks jne.

II osa.

Seaduse teine osa käsitleb riigi metsi.

Riigi metsade valitsemine ja majandamine on pandud riigimaade ja metsade valitsuse peale ja temale alluvad metsahoiu ja -kaitse teostamise mõttes kõik metsad. Eriotstarbelised riigi metsad, nagu Tartu ülikooli, riigimõisade, kaitseväe ja teised, kuuluvad seaduse järgi nende asutuste valitsemisele ja majandamisele, kelle korraldusse nad vabariigi valitsuse otsusega on antud. Metsade administratiivüksuste nimetused, nagu metskond, jaoskond ja vaht-

kond, on jäetud endiseks, niisama ka ameti ja asutuste nimetused.

Uue asutusena on nähtud ette metsandusnõukogu, mis koosneb peamiselt metsaeriteadlasist, kelle ülesandeks on:

- 1) metsakorralduse töökava ja põhi-joonte kindlaksmääramine;
- 2) metsamajanduskavade kinnitamine;
- 3) metsa katseasjanduse põhi-joonte määramine;
- 4) metsandusele suurema tähtsusega seaduseelnõude, kavade, taksi- ja puumassitabelite läbivaatamine;
- 5) metsamajanduskapitali eelarve ja aruande läbivaatamine ja teiste küsimuste arutamine ja seisukoha võtmine, mis RMMV direktori poolt nõukogusse määratakse.

Riigimetsade valitsemise alal olevaile teenistuskohadele ametnike määramisel nõutakse, alates abimetsaülemast, kõrgemat eriharidust ja abimetsaülemast alamaile kohtadele — vähemalt Voltveti metsakooli lõpetamist. Erandeid lubatakse siis, kui vastava haridusega isikuid ei ole.

Üldiselt on viidud läbi põhimõte, et kõik riigimetsateenijad peavad oma erialal olema ette valmistatud ja ametisse määrajale ülemusele on jäetud õigus nõuda teenistusse võtmisel või kõrgema koha peale kandideerimisel vastava kutseoskuse sooritamist. Praegu teenistuses olevad metsateenijad jäävad oma kohtadele edasi ja neid uus seadus eriliselt ei riiva. Seadus annab õiguse ametisse määrajal ülemusel vähemapalgalisi metsateenijaid distsiplinaarkorras teenistusest vallandada, kui nende teenistus on riigile kahjulik või kui nad korduvalt on rikkunud teenistuskorda või näidanud üles saamatust ja oskamatust. Asjaolud selgitatakse igakord juurdlusega, missugune esitatakse süüdistata-vale ja võetakse talt seletus. Vallandamise otsus motiveeritakse. Ka on uue seadusega lahendatud metsateenijate palgamaasaaduste jaotamise küsimus, kui ametnik majandusaasta kestes teenistusest lahkub või paigutatakse ümber.

Riigi metsade korraldamise ja metsamajapidamise arendamise alal on seadus

määranud kindlaks ainult üldised põhi-
jooned ja sihid, kuna üksikasjad on jäetud juhendi lahendada. Uudisena võiks sel alal märkida järgmisi asjaolusid:

- 1) metsamajanduslike tööde (peamiselt maakuivendus ja metsauuendus) teostamiseks on ette nähtud krediidi alammäär, s. o. vähemalt 10% igaaastasest metsatulust;
- 2) metsandusliku katseasjanduse korraldamiseks on nähtud ette katsemetaskonnad ja Tartu ülikooli juures metsanduslik katsejaam ja selle juhataja. Viimase ülesandeks on katseasjanduse juhtimine ja organiseerimine üle riigi, uurimuste toimetamine, katsete korraldamine ja nende tulemuste kokkuvõtmine, ümbertöötamine ja trükis avaldamine.

Üksikasjalisemalt on seaduses määratud ära riigi metsa kasutamise, müügi ja väljaandmise tingimused. Siin väärivad nimetamist järgmised eeskirjad:

- 1) metsa taksihinnad ei või olla üle 25% madalamad keskmisest turuhinnast metsandikus;
- 2) metsamüük on nähtud ette kindla hinnaga ja enampakkumiselt.

Põllutöominister kinnitab iga aasta peale metsamüügiks järgmised kindlad hinnad: a) keskmise turuhinna, b) kohaliku müügihinna, c) keskmisest turuhinnast kallimate erisortimentide ja valitud kasvavate puude müügihinna. Kohalik müügihind on nähtud ette kohapealsele rahvale metsa müümiseks ja ta peab olema vahepealne, võrreldes turu- ja taksihinnaga.

Taksihinnaga lubatakse metsa müüa asunikele ja teistele põllupidajatele uue elumaja ja lauda püstitamise otstarbeks, kui need puuduvad, on vananenud või õnnetuse läbi hävinud. Alla taksihinna metsamüüke võib teostada ainult siis, kui metsa või materjaalide realiseerimine on metsamajanduslikel põhjustel tarviline ja taksihinnaga ei leidu ostjaid, kuid üldist taksihindade alandamist ette võtta ei ole otstarbekohane. Seega langevad ära edaspidi võimalused soovi kohaselt metsa müüa alla taksihinna. Ka asunikud hakkavad saama ehitusmaterjaali taksihinnaga. Et aga neid asunikke, kel ehitusmaterjaal välja

võtmata, asetada mitte halvemasse seisukorda endistest, selleks kavatakse ministeerium vastavalt suurendada ehituslaenu normi.

Meil seni tarvitusel olnud nimetused „metsaoksjon“ ja „võistluspakkumine“ on asendatud sõnadega „enampakkumine“ ja „piiratud enampakkumine“. Enampakkumise kord on jäänud enamvähem endiseks, välja arvatud mõned vähemad täiendused ja muudatused.

Metsamüükide alal, mis teostatakse kindla hinnaga kui ka enampakkumiselt, on valitsusasutuste ja üksikute ametnike võimupiire tunduvalt laiendatud nii müügisumma kui ka kvantumi suhtes.

Nii võivad aasta jooksul kindla hinnaga ühele isikule metsa müüa ja müüke kinnitada:

(Kr. väärtuses:

- 1) abimetsaülem ja metsnik kuni 250
- 2) metsaülem kuni 500
- 3) RMMV direktor 5.000
- 4) põllutöominister 20.000
- 5) vabariigi valitsus piiramata summa peale.

Enampakkumistelt metsa müümise korral on need võimupiirid veelgi avaramad.

III osa.

Era- ja omavalitsusmetsad.

Era- ja omavalitsusmetsad alluvad üldises korras metsahoiu ja -kaitse eeskirjadele, millised leidsid käsitlemist ettekande esimeses osas. Nende metsade majandamine ja kasutamine sünnib nende omanike poolt vastavalt kinnitatud metsamajanduskavale. Metsahoiu- ja kaitseasutused valvavad ainult selle järele, et seaduse eeskirju ei rikuta.

Seaduse kolmandas osas on käsitletud era- ja omavalitsuse metsade alluvust metsahoiu- ja -kaitse eeskirjadele ja nende metsateenijate teenistuslikke õigusi ja teenistusse kinnitamise korda.

Era- ja omavalitsuse metsateenijad palkab ametisse metsaomanik, kuid riigimetsateenijatega ühesugused õigused metsaseaduse rikkumise asjade juurdlemisel ja jälitamisel nad omandavad alles pärast ametisse kinnitamist metsahoiu-

komitee poolt. Teenistusse kinnitamisel nõutakse, et esitatud kandidaat vastaks samadele nõuetele, mis on seatud üles metsateenija suhtes samal teenistuskohal.

IV. o s a.

Süütegude jälitamise kord metsa alal maksvate seaduste ja määruste rikkumise asjas.

Seni maksvusel olnud metsaseaduse järgi kuulusid omavoliliste raiumiste puhul administratiivkorras määratud trahvirahad ja metsahind sissenõudmisele metsahindamistaksi järgi; uue seaduse põhjal arvestatakse need trahvitaksi järgi, mis on 2 korda kõrgem hindamistaksist. Seega suurenevad karistused omavoliliste raiumiste eest tunduvalt.

Süütegude jälitamine metsaseaduse rikkumiste asjus toimub kriminaal-kohutupidamise seadustikus ettenähtud üldises korras järgmiste eranditega.

Riigi metsas kordasaadetud metsaseaduse rikkumise asjus toimetavad juurdlust riigimetsateenijad, kel on õigus nõuda politsei kaasabi ja üksikute politseiliste juurdlustoimingute toimetamist. Sellega on riigimetsateenijail metsa asjades juurdluse toimetamisel samad õigused, mis politseil.

Era- ja omavalitsuse metsades metsahoiu ja -kaitse eeskirjade rikkumise puhul toimetavad juurdlust riigimetsateenijad ja politsei, omavoliliste raiumiste korral politsei või era- või omavalitsuse metsateenija, kui ta on teenistusse kinnitatud seaduses ettenähtud korras ja sellega omandanud juurdluse toimetamise õiguse. Metsateenijaist on õigustatud juurdlust toimetama metsnikud ja neist kõrgemad ametnikud.

Lõpetatud juurdlused era- ja omavalitsuse metsades asjus esitatakse igal juhul vastavale kohtule — süüdlasele karistuse määramiseks. Riigi metsades, kui süütegu on saadetud korda esimest korda kahe aasta jooksul, arvates viimase süüteo eest kohtu poolt määratud karistuse äraandmisest või administratiivkorras määratud trahvi tasumisest, ja kui süüteo eest ei ole ette nähtud van-

gistust, ei esitata otseselt kohtule, vaid koostatakse trahvimäärus. Kui süüdistatav määruse järgi trahvi maksab ära, siis lõpetatakse asi. Trahvimäärusega nõutakse süüdlaselt sisse kolmekordne omavoliliselt raiutud puude hind trahvitaksi ja, kui materjaalid kätte saadud, siis kahekordne hind trahvitaksi järgi.

Määrus kuulutatakse süüdlasele politsei kaudu ja kui ta keeldub määrust täitmast, siis esitatakse asi kohtule. Kui süüalune on annud nõusolu määruse täitmiseks, kuid siiski seda ei tee, pööratakse määrus administratiivkorras täitmisele või antakse asi kohtusse, nii kuidas seda kahjusaaaja peab paremaks. Teist ja rohkemat korda seaduse rikkumise korral — kahe aasta jooksul — esitatakse asi igal juhtumil kohtule.

Kohtus võivad esineda volikirjata metsaülem, metsavalitseja või vastava keskasutuse juhataja.

V o s a.

See osa seadusest käsitleb muudatusi, mis on võetud ette teistes seadustes, ühenduses uue metsaseaduse maksmapanekuga.

Siin ma peatuksin lühidalt järgmiste muudatuste juures:

1) endises R. N. S. § 155 ettenähtud karistusi on tunduvalt suurendatud.

Nii karistatakse uue seaduse järgi omavolilist metsaraiujat esimesel korral rahatrahviga mitte üle 300 kr., teiskordsel süüteo kordasaatmisel kahe aasta jooksul — vangimajaga mitte üle 6 kuu. Viimase karistuse osaliseks langevad ka need esimest korda süüteo kordasaatjad, kui omavoliline raiumine teostati mitme isiku poolt ja öösel või metsas, salus või metsatükis, mis olid määratud eriotstarbeks, olid kaitse all, istutatud või ümbritsetud kraavi või aiaga, või kui lõigati maha seemnepuu.

Peale ettenähtud vangistuse või rahatrahvi nõutakse süüdlaselt sisse tasuraha omavoliliselt raiutud metsa eest kolmekordses suuruses trahvitaksi järgi.

Samade karistuste alla langeb süüdlane, kes:

1) omavoliliselt valmistab metsasaadusi võõras metsas;

- 2) omavoliliselt laastas teiseks otstarbeks kasutamissihiga võrast metsa, metsa kasvatamiseks eraldatud välja või metsaga istutatud või külvatud kohta;
- 3) omavoliliselt raius metsa üle lubatud määra või valmistas metsasaadusi üle lubatud määra;
- 4) omavoliliselt raius metsa või üksikuid puid, teades, et need olid teist liiki või teiste omadustega, või teiste numbrite all kui need, mis lubatud;
- 5) raius metsa või valmistas saadusi teadvalt selleks mitte määratud metsatükis;
- 6) omavoliliselt rikkus võõra maa peal kasvavat puud täkkimisega, koorimisega või muul viisil.

Teiste R. N. S. ja kriminaalkohtupidamise seaduse paragraafide muutmised on vähema tähtsusega ja need on

tingitud rohkem eelmiste paragraafide muutmistest ja uue metsaseaduse nõudeist.

Olulise tähtsusega on veel riigi metsamajapidamisele maaseaduse § 23 muutmise selles mõttes, et edaspidi metsamaid võib planeerimisele määrata ainult vabariigi valitsuse loaga.

Lõpuks pean tähendama, et uus metsaseadus ei rahulda kõiki nõudeid, mis esitatud ja edaspidi esitatakse, sest säärast seadust, mis kõiki rahuldaks, on võimatu välja töötada ja maksmatav panna.

Uue seaduse maksmapanekuga oleme siiski jõudnud suure sammu edasi. Uus seadus annab metsamajapidamisele tunduvalt kindlama aluse ja kindlustab sellele arenemisvõimalusi.

RMV poolt koostatud kava metsamajanduse seisukorra tõstmiseks ja metsanduse alal töömahu suurendamiseks.

Eesti on võrdlemisi vaene maapõue- ja loodusvarade poolest, mispärast puuduvad ka eeldused suurema eksporttööstuse tekkimiseks ja rajamiseks. Selle tõttu meie tootmise pealaks on ja jääb põllumajandus. Kui viimane praegu suudab edukalt täita kõiki siseturu nõudeid, siis põllusaaduste ekspordi alal on tekkinud teatavad raskused ja need raskused võivad aina süveneda, kui võtta arvesse rahvusvahelise kaubanduse viimase aja arenemise suunda, põllusaadusi impoteerivate riikide püüdeid forsseerida oma põllumajandust ja piirata sissevedu. Seepärast, võimalike üllatuste ja raskuste ärahoidmiseks, peaksime püüdma oma tootmise alasil võimalikult mitmekesistada ja majanduselu arendamisel esijoonel pöörma tähelepanu säärasele aladele, mille saadustele välisturg on kindlustatud riikliku juuremaksuta. Üheks sääraseks alaks on metsamajandus ja sellega ühenduses olev tööstus. Et see on nii, seda näitavad kõikide põhjamaa riikide püüded, kavatsused ja korraldused ja andmed meie oma metsanduse tähtsusest meie majandusel.

Eesti, võrreldes naaberriikidega, on metsade poolest võrdlemisi vaene.

Nii on üldpindalast metsa all ümarguselt:

Eestis	20%
Lätis	27%
Soomes	73%
N. Venes	32%
Poolas	23%
Saksas	27%

Nagu loetelust näha, oleme metsa suhteliselt rohkuselt Põhja- ja Kesk-Euroopa maa-de hulgas viimaseid, kuid hoolimata sellest oleme kogu aeg oma metsapinda vähendanud, kuna meist metsarikkamad sakslased talitavad vastupidiselt.

Põhjused, mis sunnivad riike ja rahvaid oma metsade kaitteks andma karme seadusi ja määrusi ja metsamajapidamise seisukorra tõstmiseks ning metsa pindala suurendamiseks astuma vastavaid samme, on puht-majanduslikud, sest tehnika ja tööstuse arenemisega on nõudmine metsasaaduste järgi järjekindlalt tõusnud, nii et praegu juba igal pool metsa kasutamine ületab selle juurekasvu. Puitaine produktsiooni ja tagavarade suurendamine aga nõuab aastakümneid ja -sadasid ning seepärast, et hoida ära võimalikke eksisamme, ongi

tarviline, et metsamajapidamise alal oldaks eriti ettevaatlik ja kaugelenägelik.

Lühikese ülevaate metsanduse tähtsusest

meie majanduselus annavad allpooltoodud statistilised andmed:

1. Metsa ja metsatööstuse saaduste väljavedu.

Väljaveonasta	Metsasaaduste väljavedu	Eesti üldväljavedu	Metsasaaduste osa üldväljaveost % %	Metsasaaduste väljavedu	Eesti üldväljavedu	Metsasaaduste osa üldväljaveost % %
	tonnides			1000 kroonides		
1933	242.545	322 036	75,3	14.976	45.558	32,9
1932	154.640	250.704	61,7	11.229	42.571	26,4
1931	264 707	407.410	65,0	21.225	71.073	29,9
1930	284.333	385.610	73,7	27.844	96.434	28,9
1929	322.878	444.195	72,7	32.907	117.471	28,0
1928	371.029	591.113	62,8	40.253	127.109	31,7
1927	315.992	525.167	60,2	29.590	105.776	28,0
1926	288.813	438.250	65,9	28.334	96.236	29,4
1925	262.373	374.936	70,0	28.120	96.646	29,1
1924	257.373	376.373	68,4	22.897	75.271	30,4
1923	204.608	279.168	73,3	21.507	61.817	34,8
1922	171.968	307.706	55,9	16.444	52.816	31,1
1921	69.815	117.457	59,4	—	—	—
1920	88.337	137.791	64,1	—	—	—

Võrreldes teiste majandusaladega on metsandus väliskaubanduses seni kõige positiivsemaid tagajärgi, missugused olid 1929. aastal:

	sissevedu	väljavedu	ülejäak
metsanduses	3,0%	28,1%	+25,1%
põllunduses	25,8%	37,2%	+11,4%
kalanduses	2,2%	1,6%	— 0,6%
tööstuses	31,5%	26,5%	— 5,0%
kaubanduses	37,5%	6,6%	—30,9%

2. Mets tööstuses, kaubanduses ja transpordis.

Kodumaa puitainet ümbertöötavad tööstuslikud ettevõtted kokku annavad 23—25% tööstuslike ettevõtete netto-toodangust, tarvitavad 40—50% ümbertöötavas tööstuses kasutatavast masinajõust ja annavad kuni 50% Eestist väljaveetavaist tööstussaadustest; raudteedel aga moodustavad mets ja ta saadused kuni 50% kõigist kaubavedudest.

3. Mets siseturu varustamisel.

Vabariigi algaastail oli see peagu eranditult mets, mis küttepuidu näol varustas energiaga meie tehaseid ja raudteid. Hiljem on metsa tähendus jõumajanduses küll langenud, kuid koduses majapidamises on ta tähendus jäänud endiseks. See metsa tähendus on seda rohkem tähelepanuväärne, et mets kuulub nende väheste majandusobjektide hulka, mis kõiki siseturu nõudeid täies ulatuses rahuldavad ja oma tootmisvõime säilitamiseks ei vaja mingit sissevedu.

4. Metsade tulud ja kulud:

	Kroonides.
Riigimetsade tulud vabariigi algusest kuni 1. aprillini 1933. a. võrduvad	75.056.180,00
ja kulud sama aja eest	26.461.980,00
Keskmine tulu metsamaa hektaari kohta võrduv	7,00
ja keskmine kulu seega keskmine puhas ülejäak igalt metsamaa hektaarilt	4,55

5. Mets tööandjana.

Normaaltingimustes ulatub metsade valitsemise, majandamise ja kasutamise ning metsasaaduste transpordi, ümbertöötamise ja ekspordi alal tehtav töö kuni 5.400.000 tööpäevani aastas, milline tööhulk on küllaldane selleks, et kindlustada aastane teenistus kuni 18.000 perekonnale.

Ülaltoodud andmed näitavad küllaldase selgusega, missugust osa metsandus on etendanud meie majanduselus, eriti aga väliskaubanduses. Ja kuna metsa- ning metsatööstussaaduste turg on enam-vähem kindlustatud ja hinnad kindlad või isegi tõusmas, siis väärub see majandusala edaspidi kindlasti suuremat tähelepanu.

Tuleks täiesti loobuda riigi metsamaade planeerimisest, sest kannustike asundamine meie praegustes oludes ei tasu end ära ega anna nimeametamisväärsed tulemusi, küll nõuab aga riigilt suuri kulusid. Praegu võimaldab iga 40 hekt. metsa ühele perekonnale aasta-

teenistuse ja äraelamise riikliku juuremaksuta. Selle maa-ala planeerimise korral loodaks küll 2 uudismaakohta, kuid need nõuaksid riigilt esialgseid kulusid vähemalt 8000 kr. ja nende kasutajad aga vajaksid aastakümnete jooksul kõrvalteenistust, toetamist ja juuremaksu.

Meil on umbes 700.000 hekt. talukarjamaid ja üle 1.000.000 hekt. heinamaid, milledest ligi pool on täiesti metsikus seisukorras ja sisuliselt kuulub ebatootvate maade liiki. Ka meie teiste põllumajanduslikelt kasutatavate maade kultuurne tasapind on võrdlemisi madal ja siin on veel palju teha kultuuri süvendamise suunas. Meie põllumajanduse laiendamise aga peaks esijoones sündima ebatootvate heina- ja karjamaade arvel. Ka oleks rahvamajanduslikult õigustatud samm, kui osa neist ebatootvatest maadest, mis põllukultuuriks on vähe kõlvulised, pandaks metsa alla. See kindlustaks tunduvalt meie talude majanduslikku seisukorda ja suurendaks nende sissetulekuid (vaata Soome, Rootsi ja Norra).

Meie erametsanduse edendamise ja arendamise alal on riigimaade ja metsade valitsus ja Eesti Metsaühingute Liit juba aastate jooksul teostanud propagandat, kuid asja huvides on hädavajaline, et see algatus leiaks ka meie üldmajanduselu juhtide poolt tunnustamist ja toetamist.

Ülaltoodud põhimõttest välja minnes ja arvestades riigikogu sooviavaldust on koostatud alljärgnev ülevaade riigimetsa majapidamise alal edaspidi tarvilistest töödest ja võimalustest töömahu suurendamiseks nii metsas kui ka sellega ühenduses olevas tööstuses.

I. Metsaistutamise- ja -külvitööd.

1. aprillil 1933. a. oli riigimetsades kogusummas 36.333,2 ha raismikke, millest 26.832,4 ha asus okasmetsa ja 9.500,8 ha lehtmetsa pinnal.

Lehtmetsa-raismikud uuenduvad peamiselt loomulikult teel ega nõua seetõttu ka erilisi metsamise kulusid, välja arvatud mõned üksikud juhtumid, kus väljaraiumisele kuuluvad paju- ja valgeleparvõsad, mis takistavad väärtuslikemate puuseltside kasvu ja arenemist. Vähesel määral on kohati ka kunstlikul teel kultiveeritud lehtpuuraismikke, peamiselt hinnaliste puuseltsidega (nagu tamm, saar, vaher jne.), kuid selleks soodsaid kohti leidub võrdlemisi vähe, nii et kulud sel alal ei ole kuigi suured.

Okasmetsa raismikest uuendub loomulikult teel umbes 40%, kuna kunstlikku metsamist vajab 60%. Kui iga-aastane metsakasutamine sünniks ainult aastase kasutusnormi ulatuses, siis kuuluks aastas kultiveerimisele umbes 2500 ha. Kuid et etteraiumised kestavad ka veel lähemas tulevikus, siis võib arvata, et igal aastal kuulub metsamisele vähemalt 3000 ha. Kuna aga endistest raismikest vajab metsamist veel vähemalt 16.100 ha, siis, kui see töö jaotada 5 aastaks, peab igal aastal kultiveerima kogusummas vähemalt 6220 ha. Värsketete, s. o. mitte rohtunud ja metsikusse seisukorda sattunud, raismikest kultiveeritakse harilikult $\frac{2}{3}$ külviga, kuna $\frac{1}{3}$ istutamiseega. Et aga siin on tegemist ka vanade raismikega, siis võib arvata, et kultiveerimist istutamisega vajab vähemalt 50% raismikest. Kui võtta 1 ha taimede istutamise kuluks keskmiselt 40 kr. ja 1 ha külvil keskmiseks kuluks 25 kr., siis selgub, et ainult nende tööde peale kulusumma aastas tõuseb juba 202.150.— kr. Kuid pealeselle on metsamistööde teostamiseks vaja veel rohkesti teha mitmekesiseid ettevalmistamistöid (nagu taimeaedade ja puukoolide asutamine ja korrashoidmine, seemnete kogumine, käbikuivatiste ja tööriistade remont jne.), mis nõuaksid veel lisakulusid umbes Kr. 42.500.—.

Lisaks nendele töödele tuleb aga igal aastal veel endisi kultuure täiendada ja nende eest hoolitseda, mis harilikult teostatakse umbes 30% pinnal ja aastas läheb maksma umbes 51.000.— kr.

Samuti kulub seemnete kogumiseks aastas umbes 30.000.— kr.

Seega kuluks 6220 ha kultiveerimiseks ja sellega ühenduses olevateks töödeks ning vanade kultuuride täiendamiseks ja nende eest hoolitsemiseks kogusummas aastas umbes 325.650.— kr. (1934./35. majandusaastaks on lubatud kultuuritöödeks 165.000.— kr.).

Metsamistööd on hooajatööd ja nende teostamine oleneb täiesti ilmastikust. Harilikult on soodsaimaks ajaks nende tööde teostamisel mai- ja juunikuud, kuid on tulnud ette ka juhtumeid, kus osalt on nendega alustatud juba aprillikuu keskpaigas.

Kultuuritöödeks lubatud summast läheb harilikult umbes 5% tööriistade muretsemiseks ja parandamiseks, mitmesuguste materjalide ostmiseks, käbikuivatiste remondiks jne., kuna umbes 95% sellest summast kulutatakse päevapalkadeks ja töötasudeks.

Kui arvata päevatööliliste palgaks 1 kr. 50 s. (möödunud aastal makseti tegelikult 80 s.

— 1 kr. 20 s.), leiaks tööd 7 kuu jooksul kogusummas $(1,50 \times 25 \times 7)$ umbes 1180 töölisi, kuid et kultuuritööd on hooajatööd ja harilikult tarvitatakse kevadel, keskmiselt $2\frac{1}{2}$ kuu jooksul, umbes 65% kõikidest tööpäevadest, siis võib selle aja jooksul tööd saada umbes 2145 töölisi. Ülejäänud tööd teostatakse osalt suvekuudel (taimeaedades ja puukoolides), osalt sügisel (maapinna ettevalmistamine) ja talvel (kääbide kogumine ja kuivatamine). Neid töid on seni teostatud peamiselt kohalike tööjõududega, sest eemalt tulnud töölisi pole otstarbekohane võtta, kuna pole võimalik töötada iga päev, sest töötamine on oleb täiesti ilmastikust ja ka töökohtadest, mis on pillatud laiali üle kogu metskonna. Töötuid oleks mõeldav kasutada kultuuritöödeks ja peamiselt maapinna ettevalmistamiseks sääraseil kohtadel, kus ka kraavitamistööd on läheduses, sest siis oleks neil võimalus töötada ka kraavitöödel, kui ilmastiku tõttu pole võimalik teha metsamistöid. Ka võiks neid kasutada maapinna ettevalmistamiseks sügisel — septembri- ja oktoobrikuudel.

II. Metsakuivendustööd ja teede ehitamine.

Liigniiskuse kõrvaldamiseks ja soostumise tõkestamiseks riigimetsades oleks tarvis kuivendustöid teostada ligema 5 a. jooksul vähemalt käesoleva majandusaasta ulatuses, s. o. 255.000.— krooni väärtuses iga aasta.

Selle summaga vabastataks liigveest kuni 50.000 ha metsamaad, kusjuures kulud jaguneksid alljärgnevalt:

	Kr.
a) uute kraavide kaevamiseks 500 km à 400 kr.	200.000
b) vanade kraavide jooksvaks puhastuseks 600 km, à 50 kr.	30.000
c) veeühingute osamaksudeks	5.000
d) pinna- ja sihiloodimiseks 800 km, à 7.— kr.	5.600
e) tehnikute-tööjuhatajate palkamiseks 100 kr. kuupalgaga 8 inimest aastas	9.600
f) tööriistade ja lõhkeainete soetamiseks	800
g) töölise korterite ja barakkide ehituse kuludeks	4.000

Kokku: Kr. 255.000

Arvates, et kraavitööd võivad kesta aprilli keskpaigast detsembri keskpaigani, ja võttes mullatöölise keskmiseks päevapalgaks 2.— kr. võiks eelpool nimetatud kraavitöödel 8 kuu jooksul leida teenistust kuni 580 töölisi.

Kuna mõned ettevõtjad jätsid töötasud töölisele ja arved kaupmeestele õiendamata, on viimaseil aastail kraavitööd hakatud teostama töölise koondustega, ettevõtja vahetalitusega; seda moodust kavatsetakse tulevikus veelgi laiendada. Samuti kavatsetakse kraavitöödele paigutada linna töötatöölisi, mispärast tööde juhtimiseks on ette nähtud 8 tehniku-tööjuhataja palkamine. Tehnikute ülesandeks oleks mitte ainult tööde juhtimine, vaid ka kaevamistöde läheduses kuivendustööde eeluurimise tööde tegemine ja projektide koostamine.

Eelmisel aastail on kuivendustöid tehtud peamiselt raudteede läheduses ja linnade-alevite ümbruses, kuid kohati on siiski juba olnud raskusi töölise korterite küsimusega. Edaspidi, kui kuivendustööd nihkuvad kaugematesse metsadesse, läheb korteriküsimus veelgi teravamaks, mispärast tuleks käsile võtta kergetüübiliste ümberpaigutatavate barakkide ehitamine. Käesolevas kavas on ette nähtud 8 laudadest baraki ehitamine mõõtuks umbes $8 \times 6 \times 3$ mtr., kuhu võiks mahutada 160 töölisi, 8 tööjuhatajat ja tööriistad.

III. Tööd metsaravitsemise alal.

Metsaravitsemistööd võetakse ette noore ja keskealise metsa kasvu eest hoolitsemise otstarbel, s. o. vigastatud, haigete, kasvujõuetute jne. puude kõrvaldamiseks ning tihnikute harvendamiseks. Ainult nende tööde abil, kui nad tarvilises ulatuses ja vastaval ajal viiakse läbi, on võimalik noori ja keskealisi puustikke neid varitsevate hädaohtude eest kaitsta ning kasvatada kõrgeväärtuslikku metsa. Ka võimaldavad asjatundlikult läbi viidud hoolitsemis- ja ravitsemistööd suuremat puumassi juurekasvu ja ka teatavat tulu väljaraiumisele kuuluvate puude realiseerimisest, millised vastasel korral kaotaksid täiesti oma väärtuse. Meie metsade praeguse koosseisu juures tuleks aastas hooldamisraideid (21—40 a.) teostada (okaspuu 8000 ha ja lehtpuu 6000 ha) umbes 14.000 ha ja läbiraiumisi (41—80 a.) umbes 16.000 ha pinnal. Ühe hekt. hooldamisraiate teostamine nõuaks keskmiselt 5 tööpäeva ja läbiraiumiseks kuluks keskmiselt 10 päeva, seega kuluks metsaravitsemistöödeks aastas umbes $(14.000 \times 5 + 16.000 \times 10) = 230.000$ tööpäeva.

Ülalnimetatud töid võiks teostada aastas keskmiselt 7 kuu kestes ja seega leiaks tööd selle aja jooksul umbes $(230.000 : (7 \times 25)) = 1300$ töölisi. Umbes 7000 ha on võimalik hooldamisraideid teostada rahalisi kulusid tege-mata, andes töötasuks hooldamisraiate juures

saadud materjaale, kuna umbes 7000 ha tuleb tööd viia läbi raha eest, sest et mitte igal pool ei leidu soovijaid, kes töid teeksid materjaalide eest; kohati tuleb ka rajuda välja sääraseid puid ja põõsaid, millel tarvitajate puudusel pole väärtust. 1934./35. m.-a. on metsaravitsemistöödeks lubatud 18.000 kr. Kui arvata töölise päevapalgaks Kr. 1,50, võiks rahalise tasu eest tööd võimaldada (18.000 : 1,50 × 25 × 7) umbes 68 töölisele 7 kuu kestes. Nende töölistega oleks võimalik harvendamistöid teostada umbes 2400 ha. Ülejäänud leiaksid (230.000 — 12.000) 218.000 tööpäeva ulatuses tööd 7 kuu jooksul järgmiselt:

- 1) hooldamisraideil, kus töötasuks antakse ülestöötatud materjaale, 200 töolist, ja
- 2) läbiraiumistel umbes 1045 töolist.

IV. Uute hoonete ehitamine ja vanade parandamine.

1934./35. majandusaasta eelarvega on lubatud metsamajanduse büroole metsateenijate hoonete ehituseks Kr. 70.000.— ja hoonete parandustöödeks Kr. 130.000.—. Krediidi jaotuse kohaselt võib arvata keskmiselt iga metskonna peale remonttöödeks Kr. 1.000.— ja ehitusteks Kr. 700.—.

Arvestades seda, et metsateenijate hooned on enamikus kõik lihtsad taluehitused, tuleb umbes 50% lubatud summadest arvata materjaalide kuluks, kuna 50% kulutatakse ehitustööliste palkamiseks.

Läbi kaalunud võimalusi töötatööliste paitgamiseks metsateenijate hoonete ehitusparandustöödele, võiks jääda peatuma alltoodud võimaluse juure:

Jagada metskonnad 20 ehitusrajooni, s. o. igasse rajooni arvata 5 metskonda, mille piirides teostamisele tulevad tööd teeks ära üks ehitustöölistest moodustatud artell, koosseisus: üks müürsepp, 1 laudsepp, 6 puuseppa, 1 pottsepp ja 5 lihttöolist.

Üks neist töölistest, kes kõiki ehitustöid tunneb, peaks jääma artelli vanemaks.

Artell teostaks äramääratud 5 metskonna piirides kõik ehitus- ja parandustööd 7 kuuks, s. o. maist kuni novembrini.

Seega leiaks sel alal tööd 7 kuu jooksul:

müürseppi	20
laudseppi	20
puuseppi	120
pottseppi	20
lihttöölisi	100

V. Alatised metsatöölised.

Enne maailmasõda oli meil alatistel metsatöölistel võrdlemisi suur tähendus, sest siis ületasid tööpakkumised sageli töönoudmise ja hooajatöödeks, mille hulka kuuluvad ka metsatööd, oli raske leida töölisi tarvilisel arvul. See asjaolu takistas tunduvalt metsade korralikku majandamist ja seetõttu asusid suuremate metsade omanikud alatiste metsatööliskohtade loomisele, kindlustades seega endale igal ajal tarvilisel arvul vilunud töölisi metsamajanduslikeks töödeks. Metsade riigistamisel võeti ühes metsadega metsade valitsuse valdamisele üle ka 572 metsatööliskohta, kusjuures nende arv maakondade viisi oli järgmine:

Valga	90
Pärnu	42
Lääne	12
Võru	88
Viljandi	125
Järva	25
Harju	33
Tartu	82
Viru	75

Kokku: 572

1924. aastal võeti ühe poliitilise rühma poolt üles alatiste metsatöölise küsimus, milles nähti tööorjust, ja selle küsimuse arutamise lõpptulemus oli see, et alatised metsatööliskohad määrati kõik likvideerimisele ja neist loodi normaal-talud. Praegu on veel ümber korraldamata umbes paarkümmend (20) alatisi metsatööliskohta, kuid nende kasutajaid ei saa enam lugeda alatisteks metsatöölisteks, sest nendega pole enam sõlmitud töölepinguid, vaid nad kasutavad kohti rendi alusel ja on kohustatud metsaülesandmisel nõudmisel ilmuma aasta kestes metsamajanduslikele töödele vähemalt 20 päevaks, seejuures saades töötasu ühisel alusel teiste töölistega. Võrreldes teiste rendikohtade kasutajatega on neile antud see soodustus, et nad võivad tasuta karjatada riigi metsades 2 looma ja korjata 3 k.-sülda hagu või roisupuid.

Kui võtta arvesse, et suurem osa endisist likvideeritud metsatööliskohtade pidajaist ka praegu töötab edasi metsatöölisena, mis on nende peaaüalpidamisallikaks (kohtadele juurelõiked antud metsamaadest, mis vähekõlvulised põllumajanduslikult kasutatavaks maaks), ja et praegu leidub maal rohkesti rahvast, kes metsatööde alal otsib teenistusvõimalusi ja seda osalt ka vajab, siis tuleb olla ettevaatlik uute alatiste metsatöö-

liste kohtade loomisega. Enne selle kava teostamist on tarvis igas metstkonnas üksikasjaliselt küsimust igast küljest selgitada. Ei saa ka jätta tähele panemata, et uute alatiste metsatööliskohtade asutamine nõuab riigilt võrdlemisi suuri kulusid, sest kujuneb paratamatuks vähemalt elumaja, lauda ja kaevu ehitamine, mis praeguste hindade juures läheks maksma umbes 1520 krooni (elumaja 1200 kr., laut 200 kr. ja kaev 120 kr.). Pealeselle tuleb harida üles vähemalt üks hektaar kartuli- ja aiamaad, mis nõuaks kulusid umbes 100 kr. Seega läheks ühe alatise metsatööliskoha asutamine maksma vähemalt 1620.— kr., kusjuures puumaterjaali väärtust, taksihinnaga Kr. 250.—, pole veel arvestatud. Esialgsete ja umbkaudsete kalkulatsioonide järgi võiks

suuruse järgi võrdub ümarguselt 6800 ha puiduvaraga kuni 1.300.000 tm. Lisaks normaalsele peakasutusele seltsivad veel normaalne vahekasutus kuni 400.000 tm. suuruseni aastas ja kasutused põllumajanduslikult kasutatavatel maadel, kust igal aastal on raiutud seni keskmiselt 300.000 tm. Kogusummas võrdub puidukasutus riigimaadelt seega ümarguselt 2.000.000 tm. aastas.

Sellest töötatakse üles ja veetakse välja palgalise tööjõuga umbes 1.200.000 tm. Kuna 1 tm. ülestöötamiseks ja väljaveoks kulub keskmiselt 0,44 jala- ja 0,5 hobusemehe tööpäeva, siis kogu aastase kasutuse ülestöötamiseks ja väljaveoks vajatakse palgalist tööjõudu kuni 1.128.000 tööpäeva ulatuses. Et kogu see töö teostub keskmiselt 5 talvekuu

*Naiassaare komandantuur
metsa istutamas 8 V 34. a.,
abimetsaülem J. Sinka
juhatusel.*

kõne alla tulla umbes 50—60 alatise metsatööliskoha asutamine; nende lõpparvu oleks võimalik kindlaks määrata alles pärast seda, kui igas metstkonnas on vastavad uurimised üksikasjaliselt läbi viidud, mis aga nõuab vähemalt kuu või poolteist aega.

Alatine metsatööliline saaks tasuta kasutamiseks elumaja, kõrvalhooned, kartuli- ja aiamaa ja rohumaad 2 looma pidamiseks ja talle võimaldataks oma loomi tasuta karjastada riigimetsas ja ka tasuta korjata kütteks hagu või roisupuid. Vastutasuks nendele soodustustele oleks metsatööliline kohustatud igal ajal metsaülema nõudmisel ilmuma metsatöödele, kusjuures töötasu ta saaks 25% vähem kui teised töölised samade tööde eest.

VI. Metsade kasutamine ja sellest sõltuvad tööd.

1. Raiumine, vedu ja parvetus. Riigimetsade normaalne peakasutus maapinna

jooksul, siis võimaldab ta selle aja jooksul ülalpidamist kuni 9000 perekonnale. Edasi, kui arvestada normaaltingimusi, kuuluks ülestöötatud ja väljaveetud metsamaterjaalidest parvetamisele kuni 160.000 tm. ja transporteerimiseks raudteel kuni 900.000 tonni aastas, mis annaks tööd kuni $120.000 + 270.000 = 390.000$ tööpäeva ulatuses.

2. Metsamaterjaalide ümbertöötamine. Ülestöötatud metsamaterjaalide edaspidine ümbertöötamine puutööstuses on Riigi Statistika Keskbüroo andmeil annud tööd 1928. a. kuni 7200 inimesele. Seda arvu aga ei saa pidada meie puutööstuse tõeliseks iseloomustamiseks, kuna 1928. a. soodsad müügi võimalused seda erakordselt mõjutasid. Normaaltingimustes ja metsa normaalse kasutuse juures võiks arvata, et meie puutööstus võib kehtvat tööd ja teenistust anda kuni 6000 inimesele aastas.

3. Tselluloosi- ja paberivabrikud, mis ka kuuluvad puud ümbertöötavate käitiste hulka, on viimaseil aastail töötanud enam-vähem konstantse tööliste arvuga, mille 1. I 1932. a. võrdus ümarguselt 2000.

4. Sadamatööd. Metsamaterjalide ja puu- ning puutööstuse saaduste eksporteerimisel leiavad sadamatöölised teenistust, kui arvestada normaal-olusid, kuni 110.000 tööpäeva ulatuses.

5. Töömahu suurendamise võimalused. Kokkuvõetult oleks võimalik püsiv töömaht metsade kasutamise alal, kui minna välja metsa normaalkasutusest ja normaalistest ekspordivõimalustest, järgmine:

raiumine ja väljavedu	1.130.000	tööpäeva
parvetus ja vedu raudteel	390.000	„
puutööstus	1.800.000	„
tselluloosi- ja paberitööstus	600.000	„
sadamatööd	110.000	„

Kokku: 4.030.000 tööpäeva

See on normaalne püsiv töömaht, mille suurendamine oleks mõeldav ainult kahel eeldusel ja ainult siis: 1) kui võetakse ette suurema ulatusega ülenormi raiumisi ja 2) kui leitakse võimalusi metsasaaduste kaugemale ulatuvaks ümbertöötamiseks.

Mis puutub püsivalt ülenormi kasutamisesse, siis ei saa seda kuidagi pidada lubatavaks ega õigustatuks, sest see sunniks meid juba lähemas tulevikus loobuma metsamaterjalide ja puu- ning tselluloositööstuse saaduste ekspordist. Mis see aga tähendaks meie rahvamajandusele, seda näitavad küllaldase selgusega väljaveo kokkuvõtted, millede järgi metsa ja ta saaduste väljavedu meie kogu väljaveost moodustab keskmiselt 30%. Jääb järele teine võimalus töömahu suurendamiseks metsa ja ta saaduste ümbertöötamisele intensiivsemaks muutmise teel. Ja et sel alal veel paljugi võiks ära teha, selles ei peaks olema kahtlust. Tähtsamate momentidena peab siin mainima:

A. Kodukäsitöö arendamist ja kõrvalsissetulekute hankimist. Puust kodukäsitöö artiklite levitamiseks tuleks luua eriline keskkoh (nii nagu seda näiste kodukäsitööde alal endast kujutab „Kodukäsitöö“), kes uuriks turu olusid, organiseeriks ja suundaks valmistust ning korraldaks müüki. Siseturu osas võiks seesuguse keskkoha ülesandeid edukalt täita E. T. K., kes ühiskaupluste kaudu võiks olla parimaks vahemeheks tarvitajate ja valmistajate vahel.

Otsese kodukäsitöö kõrval tuleks arendada ja soodustada ka säärast puutööstuse saaduste valmistamist nagu tiseririistad, labida-, reha-, kirvevarred, saapatikud, igasugused joonlauad, puust tollipulgad, sullepead, masinate puust osad jne., missuguseid me kõiki võiksime täie eduga valmistada kodumaal. Tuleks selgitada, missugused asjaolud takistavad nende esemete valmistamise arenemist, ja nende kõrvaldamiseks astuda vajalised sammud. Eeskätt tuleks siin võtta kaalumisele sääraسته esemete sisseveo tolli kõrgendamise küsimus.

Ka väärib elustamist ja korraldamist meie metsmarjade (jõhvikad ja pohlad) ja seente ekspordi küsimus. Kehvemaile maa- ja ka linnaelanikele annaks see rahuldavat kõrvalteenistust ja sissetulekut. Soomest veetakse igal aastal metsamarju, seeni ja põdrasammalt välja kümnete miljonite Smk. eest. Turg neile metsa kõrvalsaadustele on kindlustatud, tarvis ainult korraldada kokkuostmist ja ekspordi.

Niisama väärib edendamist ja propageerimist karusloomade (hõberebased, biisamrotid, nuutriad jne.) kasvatamine, sest meie kliima tingimused on selleks soodsad ja nahkade järele on välisturgudel nõudmine olemas. Teistes põhjamaades on karusloomade kasvatamine laiialdaselt maad võtnud ja võimaldab nii riigile kui ka farmereile head sissetulekut.

B. Puidu destilleerimist, mille arengut on seni takistanud peamiselt turu puudus sütele ja kapitali puudus. Sütele turu leidmine aga ei peaks olema võimatu, kui suudetak suuremal arvul võtta tarvitusele puusõegaasi-generaatoreid. Sellega üksi ei kõrvaldataks takistusi puidu destilleerimiseks, vaid vähendataks ka petrooleumi ja bensiini sissevedu ja aidataks kaasa meie metallitööstusele. Et puidugaasi kasutamine paljudes jõuseadeldistes, kus seni esinevad petrooleum ja bensiin, on mitte üksnes võimalik, vaid ka kasulik, seda kinnitavad niihästi teedeministeriumi katsed kui ka puu-, resp. puusõegaasi-generaatorite omanike üksmeelsed tõendus. Oleks tungivalt tarviline, et teedeministeriumile tehtaks ülesandeks puidugaasi-generaatorite küsimust põhjalikult selgitada ja nende levitamiseks leida võimalikke teid ja abinõusid. Muuseas tuleks võtta kaalumisele, kas ei saaks puugaasi-generaatoreid kasutada soetada kavatsatud raudteemootorvaguneis. Kapitali puuduse kõrvaldamine aga annaks võimalusi tööstuse laiendamiseks ja puidusõe keemilise ümbertöötamise alal uue tööstuse el-

lukutsumiseks, millega laheneks ka seni balastina esinevale sõele turu leidmise küsimus. Kõige muu juures tuleks ka siin võtta kaalumisele sisseveotolli tõstmine sääraسته puu-destillatsioonile saadustele, nagu äädikahape, atsetoon ja puupiiritus, missuguseid 1933. a. jooksul veeti sisse veel Kr. 9.879 eest, olgugi et a.-s. „Eesti Destillaadi“ tehas kõiki kodumaa nõudeid sel alal täiel määral suudab rahuldada. Meie metsad suudavad seda tööstusharu täiel määral puumaterjaliga varustada.

D. Vaikainete tööstust, mis seni on tegutsenud peamiselt tärpentiini ja puutõrva valmistamisega, olles rajatud männikändude kuivdestillatsioonile põhimõttele. See talitusviis, kus läheb kaduma suurem osa tär-

järgi töötades vaigutööstuse hea tasuvus ka siis veel oleks kindlustatud, kui vaiguisaldavus oleks kas või poole võrra vähem. Larguier'i meetodi on meil propageerinud ins. Orav Elvast, kuid kapitali puudusel pole ta püüdnud seni annud realseid tulemusi. Kapitali juurevoolu takistavaks teguriks aga on olnud nähtavasti asjaolu, et meil pole tehtud autoriteetlikult poolt kinnitatud katseid männikändude vaiguisaldavuse kohta. Peab arva-

ma, et juhul, kui kodumaal kompetentsete asutuste poolt tehtavad katsed peaksid tõendama, et kändude vaiguisaldavus ulatub keskmiselt kas või 20%-gi, kapitali küsimus ei sünnitaks enam raskusi, sest turg on kindlustatud niihästi tärpentiinile kui ka kampo-

Jõgeva, Painküla ja Kassinurme koolid metsapäeval 9. V 34. a., Kassinurme vahtkonnas taimeaiapuukooli uuendustöödel rv.-metsaülema A. Kung'i juhatusel.

pentiinolist ja kõik kampil ning männiõli, on iganenud ega suuda võistelda nende käitistega, mis töötavad ekstraheerimise põhimõttel.

Viimane talitusviis, mille esmakordselt võtsid tarvitusele ameeriklased ja, nagu nüüd kuulda, ka venelased, on vaikainete tööstusse toonud täielise pöörde: Prantsusmaa, kes seni oli maailmaturu varustajaks parima tärpentiiniga, on nüüd isegi prantsuse turult tõrjutud välja. Et kaotatud positsioone võita tagasi, on prantslased asunud ameeriklaste talitusviisi analüüeerima, kusjuures, nagu seda tõendab prantsuse tuntud metsategelane Larguier, on selgunud, et seda talitusviisi võib veelgi täiendada. Larguier'i poolt tehtud katsed eesti männikändudega on näidanud, et nende vaikainete sisaldavus ulatub kuni 40% (kaalu järgi); samuti näitavad tema poolt tehtud kalkulatsioonid, et ameeriklasilt ülevõetud ja tema poolt täiendatud talitusviisi

lile, eriti viimasele, kuna selle hinnad järjekindlalt tõusevad.

Ühel ajal Larguier'i meetodi propageerimisega ins. Orava poolt on Tartu keemiatehas Ed. ja J. Loskit ja Ko leiutanud omapärase ekstraheerimisviisi, mille järgi töötades katsetatav vaikainete tehas võiks 78.000.— kr. suuruse läbikäigu juures aastas anda 14.000.— kr. puhast ülejääki. Seejuures kataks tehase toodang siseturu tärpentiinitarviduse täieliselt, kampil alal aga umbes poole. Tegelikult tööstuse rajamiseni tehas aga siiski pole jõudnud, kuna seda takistab kapitali puudus. Loskit ja Ko andmeil on meie männikändude vaiguisaldavus umbes 20%, millest ekstraheerimise teel saadakse kätte keskmiselt 17%.

Pealeselle on männikändude ümbertöötamise alal katsetanud veel Tartu töösturid Juszuk, Gradusev ja Ko, kes tugeva surve ja kuumendamise teel männikändude purust võtavad välja tärpentiini ja kampoiti, kuna jä-

relejäanud puupuru pressitakse plaatideks, missuguseid peaks olema võimalik kasutada välismaiste cellotex'i ja insuliidi asemel. Kuna meil männikände on olemas külluses ja kuna meile seni igal aastal kuni 100.000.— kr. eest on tärpentiini, kampolit ja vaiguseepe sisse veetud, siis oleks tungivald tarviline, et vaigutööstuse arendamiseks leitaks võimalusi. Ühtlasi oleks see aga tarviline ka väliskaubanduse huvides, sest seisukord rahvusvahelisel vaikainete turul on võrdlemisi soodus ja hinnad on üldiselt tõusmas.

Eeskätt tuleks korraldada uurimusi männikändude vaigusisaldavuse kohta, mida võiks teha Tartu ülikool, kui selleks erakordselt krediiti määratakse kuni 500 krooni. Edasi tuleks majandusministeeriumile teha ülesandeks lähemalt tutvuda Loskit ja Ko ning Jus-zuk ja Ko tehastega Tartus ning, kui need tulevikus võiksid kujuneda elujõulisteks, neile tarvilise kapitali soetamiseks olla abiks. Ühtlasi tuleks aga võtta kaalumisele ka küsimus, kas mitte tõsta sisseveo tolle tärpentiinilt, kampoliilt, vaiguseepidelt ja opaaliilt, kuna opaallakke täie eduga võivad asendada tärpentiinlakid.

Vaikainete tööstuse jaoks suudavad meie metsad normaalkasutuse juures anda umbes 100.000 rm. kände, mis praegu jäävad kasutamata.

E. Kunstsiiditööstust, missugune meil seni küll täiesti puudub, mille asutamine aga siiski peaks olema mõeldav, kuna nõudmine kunstsiiditoodete järgi järjekindlalt tõuseb. Pealegi on meil küllaldaselt olemas kunstsiidi valmistamiseks vajalist algainet — kuuse- ja haavapuud. Kunstsiidi valmistamise tähtsust kodumaal ei tohiks alahinnata, sest juba praegu on kunstsiid tekstiiltööstuses kiudainena kolmandal kohal, ja nagu kõik tunnismärgid näitavad, pole kaugel aeg, millal ta puuvillast jõuab koguni ette, rääkimata pärisiidist, mille toodangust ta juba 10 aasta eest oli ligi 2 korda suurem. Majandusministeeriumile tuleks siin teha ülesandeks astuda kontakti Türi ja Tallinna tselluloosivabrikutega, et nendega ühiselt kaaluda uue tööstuse ellukutsumise võimalusi.

G. Sulfaat-tselluloositööstust, s. t. männi kütte- ja peenikese tarbepuu ümber töötamist tselluloosiks.

Soomes see tööstus töötab suure eduga ja etendab oma saadustega Soome väljaveos suurt osa. Välisurg on saadustele kindlustatud ja müügihinnad on rahuldavad. Meie oleme sunnitud oma peenikese männi-tarbe-

puu toepuudena välja vedama — hinnaga umbes 10 kr. tonn, — tselluloosi tonnist võiksime aga saada umbes 99 kr. Teiseks muutuvad toepuude turustamise võimalused järjest kitsamaks, kuna tselluloosi turunõuded aga näitavad tõusutendentsi. Hoopis vähese väärtusega on meil männi-küttepuu ja seda tuleb sagedasti ära anda ülestöötamise kulude eest, kuna soomlased kinnitavad, et nemad okaspuu-küttepuud kui säärast ei tunne, sest neil töötatakse see kõik tselluloosiks ja saadetakse kalli raha eest välismaale.

Meie metsad suudaksid sulfaat-tselluloosi jaoks aga aastas anda kuni 300.000 rm materjaale (peenike tarbepuu + $\frac{1}{2}$ osa küttepuust + $\frac{2}{3}$ osa kändudest).

Ülaltähendatud tööstuste elustamine aitaks suurel määral kaasa töömahu suurendamisele, sisseveo piiramisele ja kodumaa metsasaaduste ratsionaalsemale kasutamisele ning väärriks seetõttu suurimat tähelepanu.

VII. Meie tähtsaimate eksport-puutööstuste — tselluloosi-, vineeri ja kastitehaste — puumaterjalidega varustamine.

Eesti metsadest kuulub riigile 80% ja eraomandusele 20%. Riigimetsade iga-aastane normaalne kasutus võrdub umbes 1.750.000 tm ja erametsade kasutus umbes 350.000 tm. Pealeselle raiutakse meil igal aastal kuñi 300.000 tm metsa riigi põllumajanduslikult kasutatavateilt maadelt. Kogu kasutus võrdub seega normaalselt kuni 2.400.000 tm aastas. Kui võtta aluseks riigimetsade hindamise andmed, võib arvata, et kogu see aastane kasutus sisaldab tarbepuud järgmiselt: kuuske 29% ehk 696.000 tm, mändi 15% ehk 360.000 tm, kaske ja leppa 2,5% ehk 60.000 tm ja haaba 0,55% ehk 13.000 tm.

Sellest kasutamisele kuuluvast tarbepuust peab siseturu nõuete rahuldamiseks arvama vähemalt 40% okaspuu osas ja 10% lehtpuu osas, nii et tegelikult väljaveoks võiks jääda vabaks mitte rohkem kui 415.000 tm kuuske, 215.000 tm mändi, 54.000 tm kaske ja leppa ja 12.000 tm haaba või kõike kokku mitte üle 696.000 tm.

Seejuures on eelduseks, et siseturu nõude rahuldatakse umbes 40% ehk ümarguselt 435.000 tm tarbepuuga.

Tegelikult on siseturu tarbepuu tarvitus küll suurem, kuid seniste tähelepanekute põhjal võib arvata, et tõenäoline enamtarvitus kaetakse taludele kuuluvate heina- ja karjamaa metsade ning asundustaludele planeeri-

tud metsade arvel, missuguseid metsi eelpool tähendatud 2.400.000 tm suuruse aastase kasutuse väljaarvamisel üldse pole arvestatud. Vabaksjääva tarbepuu hulk aastas võrdub ümarguselt 700.000 tm ja kuna viimaseil aastail meilt on veetud välja keskmiselt 800.000 tm aastas, siis peab arvama, et metsasaaduste väljavedu juba lähemas tulevikus peab mine-ma vähemalt 10—15% võrra tagasi. Esialgu aga, senikaua kui pole lõppenud planeeritud metsade realiseerimine, võib arvata, et tun-duvat tagasiminekut ei peaks tulema.

Normaalselt väljaveoks vabaks jäävast tarbepuust tuleks varustada: tselluloosi- ja paberitööstust, kastilauatehaseid, vineeritöös-tust ja lauatehaseid.

Tselluloosi- ja paberivabrikud, kus toorainena esineb peenike (IV sordi) kuuse-tarbepuu, töötavad aastas läbi kuni 480.000 rm ehk 345.000 tm kuuse-paberipuid. Kuna normaalselt väljaveoks vabaks jäävast kuuse-tarbepuust kuulaks IV sordi alla mitte roh-kem kui 300.000 rm. ehk 215.000 tm, siis tekib paberipuude alal paratamatu puudujääk kuni 180.000 rm ehk 128.000 tm suuruses, ja selle puudujäägi katmiseks oleks vaid üks tee — paberipuude sissevedu.

Vineeritööstus kasutab toorainena kodumaa kaske ja leppa. Selle tööstusala tooraine tarvidus on täiel määral olenev eks-pordi võimalustest. Kui oletada, et vineeri eksport tulevikus jääb püsima 1931.—1933. a. tasemele, siis tuleb arvestada umbes 50.000 tm kase- ja leppapakkude ümbertöötamist, millise hulga hankimine kodumaa metsadest ei peaks sünnitama raskusi, kui tööstus pak-kude eest maksab vaid säärast hinda, et met-saostjail pole kasulik pakkude asemel val-mistada küttepuid, missugune nähtus võib aset leida eriti siis, kui ostetud metsatükil tarbe-kaske esineb vähemal hulgal. Kui vineeri-tööstuses peaks tekkima vajadus kasepakkude sisseveoks, siis võiks seda oletada vaid esimese sordi headusega pakkude alal.

Kastilauatööstus vajab aastas, normaalkoormatusega töötades, kuni 100.000 tm (140.000 rm) okastarbepuud, millest 70.000 tm (100.000 rm) oleks kuuse ja 30.000 tm (40.000 rm) mäнди. Kui väljaveoks vabaks-jäävast kuuse- tarbepuust arvata maha paberi-puudeks minev osa 215.000 tm, jääks kasti-lauatööstuse käsutusse kuni 200.000 tm kuuse-tarbepuud, millest tööstuse nõudeid peaks ole-ma võimalik rahuldada eriliste takistusteta, kuna on teada, et kastilaudade hinnad seni on olnud üldiselt paremad kui harilikul sae-

tud metsamaterjaalil ja kastilauatehaseil sel-le tõttu pole põhjust karta, et nad harilike saeveskitega ei suudaks võistelda. Mis puu-tub männipuusse, siis ei võiks ka selle hanki-mine tehaseile valmistada raskusi, kuna vii-mast jääb väljaveoks vabaks kuni 215.000 tm ehk 300.000 rmi.

Lauatehaste varustamine toorainega peaks sündima selle tarbepuu arvel, mis jääb üle tselluloosi- ja kastilauatööstuse varusta-misest, ja see oleks umbes 130.000 tm kuuske ja 150.000 tm mäнди — kokku 280.000 tm, millest võiks valmistada kuni 30.000 stan-dardit eksportsaematerjaali. Tegelikult aga võib arvata, et säärast hulka toorainet lau-atehaste käsutusse ei jää, sest kahtlemata lä-heb osa sellest tselluloositööstusele ja osa oma tööstust forsseerivaile kastilauatehaseile.

Kuupalju siin toorainete tagavarast lõpp-kujul jääb üle või teise tööstuse kätte, see ole-neb suurel määral valmissaaduste hindadest maailmaturul, sest viimaseist oleneb, kes toor-ainete eest maksaks kõrgemat hinda.

VIII. Riigimetsatööstuse 1934./35. a. talvised metsatööd.

Riigi kulul metsa ülestöötamisel ja sellega otsekoheses ühenduses olevatel töödel leiab teenistust hulk töölisi (nii jala- kui ka hobuse-mehi). Arvestades seda, et riigi metsatöös-tuse tegevus eeloleval aastal püsib enam-vä-hem 1932./33. a. suuruses, s. o. üles töötatakse umbes 1.000.000 tm metsa, võiks tööliste vaja-dust tegevusaasta jooksul arvata:

- a) metsaülestöötamisel ja sellega ühendu-ses olevatel töödel umb. 538.000 tööpäeva;
- b) veotöödel hobusemehi umbes 173.000 tööpäeva.

Metsaülestöötamisel saaks kasutada töö-tuid tööborsidelt umbes 4 kuu vältel — 1500 töölist, mis teeks välja umbes 150.000 töö-päeva, töötasuga umbes 250.000 krooni. Olgu tähendatud, et möödunud talvel nõuti töö-borsidelt riigi metsatöödele ümarguselt 2500 töölist, tööle tuli aga 400 ja püsivamalt jäi tööle 200 töölist.

Tööliste paigutamiseks (prii korter ja kü-te) kohtadel on riigi metsatööstusel juba ala-tisi elamuid (barakke) olemas Püssi, Tудо, Paasvere, Vaivara, Põltsamaa ja Putkäste metskondades. Sinna võib 1934./35. a. metsa-tööstuse hooajal ettenähtud lankide ülestöötami-seks paigutada umbes 330 töölist. Peale-selle kavatsetakse võimalikult veel eelolevaks metsatööstuse hooajaks tööliste paigutamiseks ehitada barakke rajoonidesse, kus riigi kulul

metsa ülestöötamine on kestvama iseloomuga ja jääb pikemaks ajaks püsima, näit. Laiksaare, Tapa, Karula, Puurmanni, Rooküla, Kärevere j. t. metskondadesse. Selleks kasutatakse võimalikult ära ka olemasolevad vabad metsavalitsuse hooned, neid tööliste paigutamiseks vastavalt korraldades. Riigimajades leiaks ruumi kuni 550 töölist, kaugusega töökohtadelt kuni 5 km. Sinna paigutatakse võimalust mööda eeskätt tööborsidelt saadeta- vaid ja teisi kaugemalt tulevaid töölisi. Kus barakke ja teisi vastavaid riigi ruume ei ole, seal üüritakse tööborsidelt tulevaile töölisile võimalust mööda ruume peatumiseks lähemal asuvaist taludest.

Metsatööde tegijaks on peamiselt kohalikud elanikud. Välispoolt töölisi on olnud rohkem Sonda-Mustvee k.-r. raudtee piirkonnast asetsevais metskondades, kuhu tööliste paigutamiseks metsatööstus on ehitanud vastavad elamud (barakid).

Tööborsidelt tööliste nõutamisel metsatöödele anti seni tööborsidele teatud tähtajad tööliste nõutud arvul väljasaatmiseks, teataga, et pärast antud tähtaega võetakse puuduvad töölisel kohalike elanike hulgast. Tööborsidele antavad tähtajad on olnud võimalikult pikemad, s. o. 2 nädalat ja enam.

Metsaülestöötamine peab algama septembri lõpul, et kasutada paremaid sügisei ilmu, ja peab toimuma intensiivselt, et sellega jõuda lõpule veoja alguseks.

Lauatehaseis leiab tööd:

- a) Tallinnas 8 kuu vältel umbes 100 töölist,
- b) Kastres 6 kuu vältel umbes 45 töölist.

Lauatehaste töölisel on suures enamuses oskustöölisel ja nende koosseis on aastate väl.

tel enam-vähem välja kujunenud, nii et lauatehaseisse tööborsidelt saaks võtta töölisi ainult vähemal määral sedavõrd, kui võrd neid läheb vaja töödele, mis ei vaja erioskust.

IX. 1934./35. a. talvel töötute metsamajand. ja metsatöödele paigutamise kava.

Avalike tööde korras oleks võimalik teostada järgmisi töid:

1) metsakuivendustöid uute kraavide kaevamise näol:

	Kr.
a) eelarve krediidist	30.000 eest
b) avalike tööde krediidist, kui seda määratakse	100.000 „
2) metsahooldamisraideid, kui avalike tööde jaoks määratakse krediiti	30.000 „
3) metsa ülestöötamise alal riigimetsatööstuse poolt ja arvel	250.000 „

Kokku Kr. 410.000 eest,

millest Kr. 130.000.— tuleks katta avalike tööde krediitidest, kuna eelarve-krediiti selleks ei jätaku.

Pealeselle oleks riigimaade ja -metsade valitsusel võimalik tööle paigutada intelligentseid tööjõude:

a) 102 metskonda à 1 inimene 5 kuuks, palgaga à 40 kr. kuus,

b) keskasutusse 3 inimest 5 kuuks, palgaga à 60 kr. kuus, milleks kogusummas vajatakse krediiti Kr. 26.500.— Metskondades oleks nende isikute peamiseks tööks jooksva kantsleilise töö tegemine ja arhiivide korraldamine, keskasutuses aga plaanide joonestamine.

Eesti Metsaühingute Liidu tegevusest.

EMLiidu täiskogu koosolekust 27. mail Tallinnas võttis osa 11 liidu liikme 29 esindajat. Koosoleku juhatajaks valiti hra Alfr. Auksmann ja protokollijaks K. Kerberg.

Dir. J. Luik kandis ette huvitava referaadi uuest metsaseadusest, missugune on toodud eelpool. Liidu uueks liikmeks võeti vastu Vee- ja Maaparandusühingute Liit, kelle sihiks on

edendada vee all kannatavate maade kuivendamist ja maade otstarbekat kasutamist, muu seas ka metsastamise kaudu.

Liidu tegevus ja rahalised aruanded kin- nitati kujul, nagu nad on toodud meie lehe eelmises numbris. Metsaühingute tegevus viimaste aruannete järgi 1933. a. eest on kujunenud järgmiseks:

Ühing	Liikmeid	±1952	Metsas- tatud ha	Näitusi	Metsa- päevi	Saldo aasta lõpuks	Juhatus koosolekuid	Muu tegevus
Alutaguse	51	- 8	2,4	} 1	18	Kr. 80.92	2	Looduskaitse; noorte kur- sus.
Jõhvi . . .	53	+ 13	18,0		10	" 8.33	4	Taimeaad, jahisektsioon.
Viru . . .	12	- 5	3,5		53	" 60.39	1	
Harju . . .	89	- 19	5,3		47	" 143.—	4	Noorte metsamärgid; tai- meaad.
Lääne . . .	57	-	5,3	1	35	" 28.38	3	Taimeaad, looduskaitse.
Järva . . .	55	+ 3	0,5	1	14	" -7.03	7	" "
Tartu . . .	21	- 14	-	1	-	" 242.42	3	" "
Võru . . .	33	+ 2	12,9	1	32	" 64.51	4	Jahisektsioon, taimeaad.
Valga . . .	26	+ 4	3,8	1	10	" 3.74	2	
Viljandi . .	145	+ 91	5,0	1	40	" 39.66	7	Tegevus elav.
Pärnu . . .	44	- 4	2,9	1	36	" 20.29	2	Taimeaad, avatud Volt- veti osakond.
Saaremaa . .	39	+ 1	16,0	-	15	" 15.95	5	Looduskaitse.
Kokku	625	+ 64	75,6	8	310	Kr. 700 56	44	

E. M. Liidu juhatus pidas 25. 5. s. a. oma 50-nda koosoleku. Juhatuses on algusest senini olnud sama. Pildil vasakult paremale. Istuvad: metsakooli juhataja Alfr.

Auksmann (laekur), RMMV direktor Jaan Luik (esim.), agr. K. Keskküla (sekretär). Seisavad: Agr. V. Sepp (abilaekur), J. Pipar (abikirjatoimetaja), agr. Fr. Saluste (abiesimees), K. Kerberg (liidu tead. sekr.).

Senises tegevuses saadud kogemuste põhjal otsustatakse tegevuse laiendamiseks ja liikmeskonna isetegevuse elustamiseks panna erilist rõhku osakondade avamisele või uute ühingute rajamisele, vastavalt kohalikele oludele, iga metsaühingu enese algatusel.

Tegevuskava arutamisel juhitakse tähelepanu veel kõlbmata maade ostmise vajadusele metsastamise otstarbel nii metsaühinguile kui ka valdadele ja tegevuskava kinnitatakse järgmiselt:

I. Üldsihid.

1. Metsanduse edendamine ja populariseerimine rahva hulgas metsandusliku selgitustöö, nõuande ja otsese toetuse kaudu.

2. Metsamajanduse seisukorra ja areemisvõimaluste uurimine, eriti talumetsades, ja talumetsanduse huvide kaitse avalikkuse ees ja valitsusasutustes.

3. Metsaühingute tegevuse suunamine ja süvendamine kui ka liidu sihte taotelevate org-de koondamine liidu ümber.

4. Jahiasjanduse arendamine, jahiloomade eest hoolitsemine ja nende kaitse korraldamine, Eesti jahilolude uurimine ja parandamine.

5. Looduskaitse mõtte levitamine, kaitset väärivate loodumälestusmärkide väljaselgitamine ja nende kaitse korraldamine, elava looduse tutvustamine noorsoole.

II. Edasikestvad tööalad.

1. Metsakasutamise, tarbepuude kasvatamise ja koduümbruse kaunistamise aladel seni algatatud tööde jätkamine metsapäevadel ja üksiktaludes.

2. Metsandusliku nõuande teostamine, büroos ja kohtadel, metsaomanikele metsakasvatustes, metsakorrastustes ja metsakasutuses juhiste, tööde korraldamise ning seemnete ja tai-

mede hankimise kaudu, rahuldades esijoones metsaühingute liikmete tarvidusi.

3. Metsandusliku selgitustöö ja metsanduslike oskuste levitamine metsapäevadel, näitustel, kõnedes ja kursustel kui ka ajakirjanduses ja raadios; metsanduslike ekskursioonide ja ekskursioonijaamade korraldamine, kuu- kirja „Eesti Metsa“ väljaandmine ja toimetamine koos teiste metsanduslike org-dega.

4. Metsaühingute töö suunamine instrueerimise, sidemepidamise, tegevusülesannete lahendamise ja ainelise toetuse kaudu.

5. Sidemete pidamine välismaa metsanduslike org-dega ja metsameestele võimaluste muretsemine metsanduslike oludega tutvumiseks välismaal.

Tartu linnapea kindral A. Tõnisson istutab pöökpuid Tartu metsaühingu dendroloogilisse parki näituseplatsil Tartu linna nimele, 7. V 34.

6. Jahinduse ja looduskaitse alal metsaühingute algatuste toetamine ja erialaliste org-de tööle kaasajamine, niipalju kui selleks leidub võimalusi.

III. Uued tööalad.

1. Metsapäevadel ja aasta kestes erilise tähelepanu juhtimine maastiku ilu tõstmisele teede kaunistamise ja tee servas asuvate asulate ja talundite ilustamise kaudu, koostades vastavad kavad koos maavalitsuse ehituse- ja teedeosakonna juhataesega ja töökavad sügiseks ja järgneva kevadeks iga usaldusmehe piirkonnas.

2. Õpetliku metsafilmi valmistamine Eesti metsamajandusest, pikkusega kuni 2500 meetrit.

3. Metsanduslike võistluste korraldamine talumetsa omanike vahel.

4. Uuringu teostamine metsa rahvamajanduslikust tähtsusest ja selle kirjastamine.

5. Liidule ja metsaühingule soodsate võimaluste avanemisel kõlbmata maade omandamine ja nende metsastamine, samuti selle mõtte propageerimine omavalitsusasutuste suhtes.

6. Organiseerimise küsimuses arendada tegevuse ülekandmist kohtadel väiksematesse üksustesse ühingute tegevuspiirkondade vähendamise kaudu, et anda rohkem võimalust liikmeskonna isetegevusele. Selleks pooldada suuremates keskkohtades kihelkonna ulatuseliste osakondade või iseseisvate metsaühingute loomist vastavalt kohalikele olukordadele praeguste metsaühingute algatusel.

7. Metsa kõrvalkasutussaaduste realiseerimise korraldamine.

8. Pajuvitste kasvatamise arendamine siseturu nõuete rahuldamiseks.

9. Talumetsanduse arendamises uue metsaseadustiku kaudu avanevate võimaluste ära kasutamine.

Kinnitatakse eelarve Kr. 8.500.— suuruses. Valimiste juures otsustatakse pooldada seisukohta, et liidu juhtivate orgaanide (juhatus ja nõukogu) liikmeiks valida esijoones mandaatidega varustatud delegaate, kes täiskogu koosolekust võtavad osa. Selle juures ei peeta soovitavaks kandidaatide ülesseadmist org-de poolt, küll aga oleks soovitav, et kõik liikmed oleksid esindatud.

Vanuse järgi juhataesest lahkunud liikmed J. Pipar ja V. Sepp valitakse tagasi, asemikeks H. Kartau ja V. Roots.

Nõukogu liikmeiks valitakse hrad P. Reim, J. Parts, A. Soovik ja L. Salum, asemikeks R. Kuris ja J. Kaalep.

Revisjonikomisjoni liikmeiks senised — hrad G. Kahlberg, J. Pachel ja Edg. Vester.

Neli tundi kestnud koosoleku lõpetab nõukogu esimees dr. P. Reim lühikese kõnega, kutsudes kõiki metsasõpru kohtadel innukalt töötama ka tuleval aastal metsaharrastuse levimiseks ja talumetsaomanike kaasatõmbamiseks metsaarendamise töösse, soovitades eriti juurelda organiseerimise küsimuses otsustabekohase lahenduse leidmiseks, ja avaldab juhataesele tänu nelja aasta kestes tehtud üksmeelse töö eest.

K. K.

K U T S E A L A

Laskevõistluste korraldamisest.

On saabunud suvine hooaeg, millal metsameestel kõige otstarbekam on teelda spordiga, eriti laskespordiga, nii võrd, kui võrd selleks jätkub aega. Laskespordi esilekerkimisega kergib üles ka laskevõistluste korraldamise küsimus. Kuna laskevõistluste korraldamise alal paljudel algelisemadki kogemused võivad puududa, siis katsun selleks käesolevaga anda mõningaid tarvilisi näpunäiteid. Püüan seda teha niipalju, kuipalju olen suutnud Tallinnas korraldatud laskevõistlustel teha tähelepanekuid. Laskeala võtan kõne alla seepärast, et see teistest spordialadest vahest metsameestele on sobivaim.

Laskevõistlused toimuvad eritingimuses relva liikide järgi. Vintpüssi, sportpüssi ja püstoli võistlustingimused on üldjoontes ühtlased, kus toimitakse punktilaskmise süsteemil, nagu seda paljudki on võinud tähele panna kaitseliidu ja teiste poolt korraldatud võistlustel. Vastavalt sellele võib nende võistlustingimused koostada ja võistlusi korraldada.

Jahipüssidest laskmine ja laskevõistlused on teistest aga erinevad. Siin on märk liikuv ja võistlejal tuleb tabada liikuvat (õigem ilmuvat) eset momentsest. Seni jahipüssidest korraldatud laskevõistlustel on võistlustingimuses olnud vaid kaks ala, ja nimelt: „tuvide“ ja „jäneste“ laskmine.

Mõni ehk mõtleb, et selleks on kinni püütud või kasvatatud teatud arv tuve ja jäneseid, keda võistlustel laskurite lõbuks armutult maha kõmmutatakse. See pole aga hoopiski nii. Tuvi aset täidab vastavast mustast massist valmistatud ese, vormilt lillepoti aluse sarnane, mis suuruselt võrdub umbes harilikule alustassile (taldrikule). See ese heidetakse (visatakse) erilise vedruga seadeldise abil õhku, millele siis võistleja suunab oma lasud. Niipea kui eset tabab kas või ükski haavel, puruneb see ja laskja saab tabamuselt

ühe võidupunkti. „Tuve“ heidetakse igale võistlejale võrdse arvul ja sel määral, nagu see võistlustingimuses on ette nähtud.

Tuviheitja seadeldise muretsemine on seoses umbes Kr. 25.— suuruse kuluga, kuid eriti kulukaks läheks ülalkirjeldatud „tuvide“ muretsemine; olevail andmeil maksab iga „tuvi“ 8 senti. Kodumaal neid seni ei ole valmistatud, kuna pole suudetud koostada vastavat massi, mis ülesseatud nõudeid rahuldaks.

Metsamehed võivad aga väga hästi saada läbi tuviheitjata ja nende tuvideta. „Tuvide“ aset võivad rahuldavalt täita umbes 3 sm paksusest lauast valmistatud, alustassi suurused, rattakesed, mida võib teha niipalju, kuipalju on soovi. Et ratas oleks nähtavam, tuleb see värvida üle kas musta või halli värviga. Neid rattakesi tuleb varjatud kohast, valli või hoone tagant, kellelgi üles loopida, kui vastav seadeldis puudub, võistlejast kaugenevas suunas, kord paremale, kord pahemale ja edasi poole. Viske suunast ei tule võistlejale aga teatada. Võistleja asub 14—15 mtr. (kui võistluspüssi kaliiber on 16, siis 14 mtr., ja kaliiber 12 — 15 mtr. kaugusel) „tuvide“ heitjast eemal, selja taga. Kui võistlustingimuses ettenähtud arv „tuve“ on heidetud, siis lõpetatakse laskmine, korjatakse loobitud „tuvid“ kokku ja vaadatakse järele, kui mitut neist on tabatud. Iga tabamus annab ühe võidupunkti. Kui võistleja mõnd heidetud „tuvi“ mõnel põhjusel ei lase, loetakse see kaotuspunktiks, kuna „tuvi“ on tabamata. Kas „tuvi“ on tabatud ühe või mitme haavliga, sel pole mingisugust tähtsust, vaid see annab igal juhtumil vaid ühe võidupunkti. Haavli jäljed tuleb „tuvidel“ ära märkida kas värvilise pliitsiga või mõnel muul viisil, et neid järgmisele võistlejale jälle saaks üles loopida. Saavad mõned võistlejad võrdse arvul tabamusi, siis tuleb neil lasta määratud arvul (kas

5 või 7) lisa-„tuve“, kuni paremuse selgumiseni. Iga „tuvi“ heitmine sünnib võistleja korraldusel: võistleja seab end laskevalmis ja hüüab: „Heita“, millele ka peab järgnema heitmine.

„Jänese“ moodustab ühes jänese suurune paksust plekist ese, millele paberile joonistatud jänese kuju peale kleebitakse. See jänese paigutatakse rõngaste abil pingule tõmmatud traadile rippuma, mis nõõrist järsu tõmbega tõmbaja suunas kiiresti liikvele pannakse. Liikumise momendil tuleb võistlejal lasta. Iga tabamus annab ühe võidupunkti. Võistlustingimuses tuleb ette näha jäneste arv.

Vahemaa suurus „jänese“ liikumiseks tuleb enne kindlaks määrata. See võiks olla umbes 10 mtr., misjuures sel 10 meetril olgu 3 umbes 1,5 meetrilist vaba kohta, kust „jänese“ jooksul paistaks ja lastakse. Tuleks korraldada nii, et mulje saaks säärase, nagu jookseks „jänese“ küngaste vahel, s. o. kord kadudes ja jälle paistes. Võistleja (kütt) peab asuma umbes 25 mtr. kaugusel „jänese“st. „Jänese“ liikvele panija peab olema varjatud kohas, et ei juhtuks õnnetust. Kauguse võib määrata soovi kohaselt. „Jänese“ liikvele panija hoiatab enne tõmmet, väikeste vaheaegade järele, võistlejat järgmiselt, et see teaks end seada laskevalmis: „Tähele panna, valmis olla“, ja pärast seda toimub jänese

jooks. „Tuvide“ vise kui ka „jänese“ jooks peavad olema enam-vähem ühtlased. Kui ühele võistlejale vise on hoogsam kui teisele, siis võib see kutsuda esile proteste. Isik, kes „tuvi“ heidab või „jänese“ paneb liikvele, ei tohi teada, millal keegi võistlejaist laseb.

Võistluse korraldajal tuleb enne võistlusi aegsasti koostada kindlad, võimalikult peensusteni väljatöötatud, võistlustingimused ja need võistlejaile enne võistluse algust avalikult teha teatavaks. Võistluse läbiviijaks tuleb määrata üks peakohtunik ja paar abikohtunikku, olenevalt võistluse ulatusest ja osavõtjate arvust. Kohtunikud peavad pidama piinlikku erapooletust. Vaidlusküsimused lahendab peakohtunik lõplikult.

Et „tuve“ ja „jänest“ hästi tabada, selleks peavad laskur ja püss olema head. Teatud osa mängib siin ka haavlite valik. Mida ühtlasema haavlite paiskamisega on püss, seda suurem on „tuvide“ ja „jänese“ tabmine.

Võistlusi tuleks korraldada auhindadele ja teatud ringkonna esiküti nimele.

Ei oleks üleliigne, kui igast korraldatud võistlusest avaldataks väike ülevaade „Eesti Metsas“.

Võistluste korraldamisel arusaamatuste vältimiseks tuleks igakord võistluse pidamiseks hankida politsei luba.

H. Kartau.

Eesti metsateenijate ühingu keskjuhatuse tegevuse ülevaade.

Pärast kongressi on juhatuse koosolekuid peetud 5 korral. Keskjuhatuse jagas ametid omavahel järgmiselt:

Esim. J. Pipar, abiesim. A. Sprenk ja O. Uustalu, sekretär H. Kartau, abisekr. L. Salum, laekahoidja G. Kahlberg; ametita liikmed H. Holm, J. Kaalep ja H. Sepp. Presiidium moodustati liikmeist: J. Pipar, H. Kartau, A. Sprenk ja G. Kahlberg.

Nagu selgunud, on ühingul lootus saada Eivere vanadekodu ja sinna juure kuuluvat maa-ala vanade- ja puhkekoduks. Arvatavasti toimub juba üleandmine käesoleva aasta

jooksul. Selle edaspidise kasutamise mõttes asuti seisukohale, et saadavad hooned ja maa-ala tulevad täies ulatuses võtta ühingu kasutamisele ja majandamisele, sisse seades sinna vastava talumajapidamise, kust oleks võimalik vanadekodusse paigutatavale pensionäridele ja vanadele saada soodustatud tingimustel toiduaineid. Üksikasjalise eelkalkulatsiooni tegemiseks ja põhjaliku ettepaneku ning vastava kodukorra koostamiseks valiti neljaliikmeline komisjon, kellele tehti ühtlasi ülesandeks asja ligemaks tutvumiseks sõita koha peale. Aruanne tuleb komisjonile esitada hiljemalt 1. septembriks s. a.

Kodukorra väljatöötamisel seati raamkavaks:

a. Üldosa.

Varjupaika tuleks võimaldada Eesti metsateenijate ühingu liikmeile ja järgmises eesõiguslikus järjekorras:

1) vanadele varanduseta metsateenijaile, keda ei arvata maksva pensioniseaduse järgi pensioni alla;

2) teenistuse tagajärjel töövõimetuks jäänud vaesemaile metsateenijaile;

3) teenistusest vallandatud suuremate perekondadega vaesemaile liikmeile ja

4) teistele metsateenijaile ruumi kasutamise võimaluse järele ja ühingu organide äranägemisel.

ja annab igakuulise aruande, keskjuhatus poolt maksmapandud korra järgi.

Kultuurrahvail on üldiselt saanud kenaks kombeks mitmesuguste tähtpäevade pidamine, milleks on kujunenud välja enam-vähem kindlad reeglid. Meil kahjuks on sellest seni juhuslikult peetud kinni. Poleks üleliigne ka meil sellele rohkem pöörduda tähelepanu. Sellest väljudes asus keskjuhatus seisukohale, et metsateenijad peaksid siin panema maksma järgmise kindlamakujulise korra, pidades juubeleid ja mälestusaktusi, kui

1) metsateenija a) on metsateenistuses olnud 25 a., 35 a. ja 50 a. ja

b) saab vanaks 50 a., 60 a. ja 75 a.

2) Kutsetegelane a) on olnud tegev keskjuhatuses ja revisjonikomisjonis 10 a., 25 a.

*Eesti Metsateenijate
Ühingu Keskjuhatus.*

Vasakult paremale. Istuvad I rida: H. Kartau (sekretär), J. Pipar (esimees), A. Sprenk (abiesimees). II rida: J. Kaalep, H. Holm. Seisavad: L. Salum (abisekretär), G. Kahlberg (laekahoidja) ja H. Sepp. Puudub: O. Uustal.

b) Valitsemine.

1) Kodu valitseb juriidiliselt ühingu keskjuhatus;

2) Koduvalitseja määrab keskjuhatus ja annab sellele vastavalt juhtnööre;

3) Kodu majade kasutamise sisekorra määrused pannakse maksma keskjuhatus poolt.

c) Kasutamine.

1) Vanade- ja puhkekodu hooned ja ruumid ning maad eraldatakse selleks otstarbeks ühingu omanduseks antavast põllumajanduslikust üksusest;

2) Punkt 1. ülejäävad hooned, ruumid ja maad majandatakse keskjuhatus äranägemisel.

d) Aruandmine.

Üldine arvepidamine ja kontroll toimub keskjuhatuses, kuna kohal viibiv koduvalitse-

b) on olnud tegev osakondades 10 a., 25 a.

3) Organisatsioon (kongress, keskjuhatus, osakond) on vanaks saanud 15 a., 25 a., 50 a., 75 a. jne.

Juubelite puhul peetakse tarviliseks, et olenevalt juubeli tähtsusest ja muudest asjaoludest, a) elulugu avaldatud „Eesti Metsas“ ühes päevapildi paigutamisega, b) saadetud kaasteenijate tervitus, c) annetatud rinnamärk ja mälestusesemeid ja d) peetud aktusi ja koosviibimisi.

Juhused on aset leidnud, kus kutsetegelased kuteühinguliste sihtide eest võitlemise tagajärjel on saanud kannatada. Kuna ka metsateenijate peres sellased juhtumid võivad aset leida, siis keskjuhatus peab tarviliseks niisuguseil kordadel kannatajat ühel või teisel viisil avitada. Selleks kavatakse esineda vastavalt tuleval kongressil.

Niipalju kui teada, on uus metsaseadus ligemal ajal maksmahakkamisel. On tõenäoline, et ühenduses sellega metsaametnike tööjaotuses mõningaid muudatusi ette võetakse. Tööjaotuse otstarbekohasema läbiviimise mõttes tegi keskjuhatus presiidiumile ülesandeks selles suunas püüda kaasa mõjuda, et see jaotus sünniks võimalikult otstarbekohasemalt.

Aastast-aastasse on olnud valulapseks metsateenijate palgaolud, mis teiste vastavate alade teenijate omadega pole sugugi kooskõlas. Tööolud meil on kahtlemata raskemad teiste omast, kuid palk aga vähem; kahelda ja vastu vaielda võib siin vaid see, kes metsameeste tööolusid ja palgatingimusi ei tunne. Eeskätt tuleks neid viia enam-vähem tasakaalu välispolitsei omadega. Selles suunas tuleb püüda pidevalt töötada ja ühtlasi töötada välja metsavahtide jaoks vastav palgaredel, nähes selles ette 6 palgaastet, arvestades palgaks 25—50 krooni kuus.

Ka kongressi soov otsustati vastaval pool esinemisega võtta täitmisele, milles avaldati soovi abimetsaülemate ja metsnike sõidurahade ühtlustamiseks, võttes arvesse nende tööulatust ja töö piirkonda.

Ühtlasi on otsustatud esineda hr. põllutööministrile palvega vastava korralduse tegemiseks, et metsateenijad saaksid kasutada palgamaade parandamiseks maaparanduslaenu.

Seni puudub metsateenijail märkmik-kalender, mis neile kahtlemata on vajaline. Küsimust kaaludes asuti seisukohale, et tuleks eeskätt jõuda selgusele selle üle, missuguseid andmeid sellesse paigutada, mis kujul, ja kui suures kaustas seda trükkida. Kui vastavad andmed on kogutud, siis need üldjoontes teha teatavaks osakondade juhatustele ja viimaseilt nõuda andmeid märkmik-kalendrit soovijate metsateenijate arvu üle, samuti ka selle koh-

ta, missuguseid andmeid nad sooviksid kalendris näha. Kuna selle raamatu koostamine ja trükkimine on seoses suuremate kuludega, siis peab olema ette teada ligikaudnegi soovijate arv, et hoiduda tarbetuist kuludest.

Keskjuhatus tunnistas tarviliseks töötada välja metsateenijate ühingu üldise embleemi ja rinnaskantava märgi kujundi; rinnamärk peaks olema mitmeliigiline, olenevalt kutse-teenistuse kestusest, misjuures igal liigil oleks ise põhitoon.

Samuti peab keskjuhatus tarviliseks pöörduda osakondade poole üleskutsega, et nad püüaksid osakonna nimel korraldada kohtadel metsapäevi ja metsapidusid. Samal ajal teha neist päevapiltlikke ülesvõtteid. Metsapäevade- ja -pidude saavutustest oleks soovitatav informeerida keskjuhatus, lisades tehtud ülesvõtted.

Peale eelloeteldu arutati keskjuhatuses küsimust, kas ja kuivõrd oleks otstarbekohane asutada matuse-kapital, millest võiks avitada omakseid ühingu liikmete surma puhul. Mõtte leidis igati pooldamist, misjuures peeti soovitatavaks tulevikus sel otstarbel liikmemaksu vähesel määral suurendada. Liikmemaksust läheks siis iga aasta kindlaksmääratud osa matuse-kapitali fondi, mille valitsemine jääks keskjuhatus juure. Toetuse andmine toimuks osakondade juhatuste kaudu. Kodukorra üksikasjaline väljatöötamine tehti presiidiumile ülesandeks. Kui see leiab kongressi poolt tunnustust ja kinnitamist, siis võib see pääseda maksvusele juba järgmisel aastal.

Abiandmise kassa juhatus on ajavahemikul 5. märtsist s. a. kuni tänaseni kassa liikmetele määranud laenu ja toetust:

5 isikule laenu Kr. 360.— suuruses, 3 isikule toetust Kr. 55.— suuruses.

H K.

Vanade metsameeste sotsiaalkindlustuse kaitseks.

J. Pipar, EMÜ. keskjuhatuses esimees.

Alati, kui on kõneldud riigiteenijate pensioni õigusest üldse, räägitakse ka metsateenijatele tehtud ülekohtust, sest pensioniseaduse vastuvõtmisel riigikogu ei arvestanud metsateenijate erinõudeid — võtta pensioniõigusliku aja teenimise hulka ka see aeg, mis on Eesti vabariigi territooriumil teenitud erametsateenistuses. See oli tolleaegne ajavaim, mis põlgas metsi ja seda enam

metsa hoidjaid ja kaitsjaid — metsateenijaid. Vanad riigikogu protokollid kõnelevad sellest kujukalt, kus erametsateenistusest automaatselt riigiteenistusse üleviidud metsateenijaid nimetati eriliselt „parunite sabarakkudeks“ ja seepärast juba rahvuslikust vihast parunite vastu ei võinud metsateenijate elulist nõuet rahuldada.

Hiljem on riigikogu ajavaim küll

muutunud ning selle tagajärjel lahendatud parunitega võrandatud mõisade tasumaksmise keeruline küsimus, kuid eesti rahvusest põlvenenud „parunite sabarakud“ on jäänud endiselt pensioniõiguse ebamäärasele seisukohale. Samuti on juba maaseadusega lahendatud mõisatöölise kindlustamise küsimus — kui neile anti eesõigus mõisamaade planeerimisel saada maad. Edasi on asunduskapitali seadusega lahendatud vanade mõisateenijate — toapoiste, kutsarite, virtinate ja toaneitside — pensioni maksmise küsimus ja isegi kirikuteenijail, kes oma ameti poolest võivad kõrge vanaduseni teenida, on võimaldatud paiuki saamine asunduskapitalist, kuid mis kuidagi paigast ei nihku, see on erametsateenijate paiuki küsimus.

Suur osa vanu metsateenijaid, olgugi õiguslikult valusasti puudutatud, ei ole seni väga nurisenud, sest riigimetsade valitsus on neid tõsiseid töömehi, kelle kasvatatud ja hoitud metsi praegune rahvapõlv kasutab ja riik neist metsadest suuremat tulu saab, õieti hinnanud ja neile võimaldanud, kui neilervis lubas, ametis olla kuni surmani. Nii oli vanadele metsateenijatele seni võimaldatud ülalpidamine ja peavari.

Vahepeal on aga tööpuuduse probleemidega kerkinud üles uusi nähtusi ja nimelt: Riigiteenistuse seaduse § 39 muutmise dekreediga on loodud olukord, kus ameti vahekorraldus asutuse ja riigiametniku vahel ametliku 65-aastase vanuse kätte jõudmisel lõpeb. Teiste sõnadega — iga ametnik, kes saab 65 aastat vanaks, vallandatakse riigiteenistusest. Seaduse muutmine ei ole maksev küll otseselt vabateenistuskohadel teenivate riigiteenijate (ka metsavahide) kohta, kuid põhjused, mis on mõeldud riigiametniku vabastamiseks 65-aastase vanuse kätte jõudmisel, jäävad loomulikult püsima ka vabateenijate kohta ning üksikud ressooride juhid on juba selleks teinud eelkorraldusi, et ametisse nimetavad ülemused ka vabateenistuskohadel teenivad riigiteenijad vabastaksid.

Metsateenijad on palga poolest jätud väga viletsasse seisukorda ja see-

pärast peavad nad oma perekondadega harima ka maad, et põllusaadustest saada endile ülalpidamist. Seda nähtust on nüüd ka riigimaade ja metsade valitsus arvestanud ja vanade metsateenijate vallandamise sügiseni edasi lükanud, et neil oleks võimalus ka lõikuse saadusi talveks omandada. See on ametasutuse poolt väga inimlik vastutulek, kuid ei lahenda vanade metsameeste elamise võimalust kuni eluõhtuni.

„See, mis tulema peab, tuleb ikkagi,“ ütleb vanasõna, ja nii kahju kui ka oleks, tuleb vanadel metsateenijail oma käega ülesharitud palgamaa, mitmeil oma kulul ehitatud hooned, viljapuuaiad — ühe sõnaga — kogu eluaegne töövili jätta riigile ja lahkuda senisest asukohast kaks kätt kõrval. See on tõesti raske! Riigile ei teeks aga ülesaamatuid raskusi, kui vanadel metsateenijatel arvestataks ka erametsateenistuses olnud aeg pensioni teenimise aja hulka ning neil vanadel töömeestel võimaldaks eluõhtuni elada kindlustatud paiukil.

Põhimõtteliselt ei saa ju pooldada seisukohta, et vanadele metsameestele kindlustatakse riigiteenistusse edasijäämine, sest siin peab tõesti arvestama seda, et noored kasvavad peale ja ka nemad tahavad teenistust ja hakata oma elu rajama. Pealegi raske metsateenistus oma alalise looduses viibimisega, olgu hea või kurja ilmaga ning vesistel maal käimisega, jätab juba varakult tervisele jäljed, mis tagab üldise seisukoha, et elukutseline metsamees ei suuda üle 65-aastase vanuse enam korralikult metsateenija ülesandeid täita, kui teda teised perekonnaliikmed selles töös ei avita.

Toodud kaalutlustel esitas Riigi- ja Omavalitsusteenijate Keskliidu juhatus teisipäeval, 12. juunil s. a., härra riigivanemale vastava märgukirja.

Võttes vastu keskliidu delegatsiooni, härra riigivanem lubas küsimust vastavate ressooride juhtidel lasta kaaluda ja riigiteenijate soovidele võimalust mööda tulla vastu.

JAHINDUS

Uus jahiseadus.

Uus jahiseadus, mille ellukutsumise juures on murtud palju piike, astus jõusse 1. juunil s. a.

Uue seadusega taheti saavutada enam kaitset jahiloomadele ja panna piir omaloomilisele jahipidamisele.

Näitab, et uus jahiseadus võimaldab seda täiesti ja seadus peaks rahuldama maaomanikku kui ka organiseeritud jahimehi.

Organiseerimata jahimeestele ja mitte maaomanikele-jahipidajatele see seadus muidugi ei sobi.

Seaduse andja püüd on olnud siin — kõik jahimehed kutsuda korrale, mida organiseeritud jahimehed võivad tervitada.

Oli ju tänini meie segipaisatud maa-reformi ja väikeste karistusnormide kui ka hõreda järelevalve ametnike võrgu tõttu korralikku jahivalvet raske teostada. Uus seadus loob selleks enam võimalusi ja seega jõuame eesmärgile lähemale — kaitsta, juure kasvatada meie metsade uhkust ja ilu — jahiloomi.

Ka metsateenijaskonna jahipidamisele, mille üle nuriseti, on pandud toke, koertega jahipidamine on keeldud.

Nõrk külg ehk on siin, et palju „lah-tist“ on jäänud põllutöoministeeriumile, vaevalt kasutab aga valitsus ja põllutöoministeerium neid õigusi, kui kodanikud ja jahimehed ise seda seadust täidavad. Olgugi et uus jahiseadus on omapärane, teistes uutes riikides sellast jahiseadust ei tunta, kus nii väikesed maa-alad nagu Eesti talundid, annavad täielise jahipidamise õiguse.

Seega on aga meil ajalooline keerd-sõlm lõigatud läbi jahipidamise alal, Eesti mees on nüüd oma krundil ka oma jahi täieõiguslik peremees.

Kuigi karistusnormid jahiseaduse vastu patustamises näivad olema karmid, siis oli see paratamatu. Need ei ületa aga jahipidamises hästi organi-seeritud maade jahikaristuse norme.

Seepärast kutsub toimetus üles kõiki jahimehi ja loodusesõpru teenima jahijumalat uue seaduse kohaselt.

Toimetus avaldab „Eesti Mets'as“ uue jahiseaduse täieliselt väljavõttena „R. T.“ nr. 45 — 1. 06. s. a.

I.

1. Jahipidamise õigus ja jahi-objekt.

§ 1. Jahipidamise õigus kuulub maaomanikule, välja arvatud § 2 ettenähtud juhud; seda õigust maaomanik võib kasutada käesoleva seaduse piires.

Jahiseaduse kohaldamisel loetakse põlise pidamise õigusega maakasutaja võrdseks maaomanikuga.

§ 2. Jahipidamise õigus kuulub riigile:

1) ühe kilomeetri laiuses veevöös, arvates rannast või roostikust, merel ning Peipsi-, Pihkva- ja Lämmi järvel;

2) Kassari-, Matsalu-, Mullutu-Paadla- ja Suurlahel ning nende roostikualadel;

3) Abroka, Anelaine, Kasse, Linnusihi, Manija, Sauga, Vahase ja Vaika saartel ning neid ümbritsevais roostikkudes;

4) Saulepa meriranna roostikualal.

Mere, lahtede ja järvede roostikus jahipidamise õigus kuulub roostiku omanikule, arvatud välja eelloendatud erandid.

Merel ja Peipsi- ning Pihkvajärve väljaspool eelmistes lõigetes nimetatud kohti on jahipidamine vaba kõigile Eesti Vabariigi kodanikudele, kuivõrd seda ei kitsenda käesolev seadus.

Käesoleva paragrahvi kolmandas lõikes tähendatud kohtadel võivad välismaalased jahti pidada Põllutöoministeeriumi loaga.

§ 3. Jahiloomadeks loetakse käesolevas paragrahvis loendatud metsikult elutsevad loomad ja linnud.

Kasulikkudeks jahiloomadeks loetakse: põder (*Alces alces L.*), hirv (*Cervus elaphus L.*), metskits ja sokk (*Capreolus capreolus L.*), metssiga (*Sus scrofa L.*), jänes (hall ja valge — *Lepus europaeus Pall.* ja *Lepus variabilis Pall.*), määr ehk mäger (*Meles meles L.*), nu-

gis (*Martes martes* L.), orav (*Sciurus vulgaris* L.), lendorav (*Sciuropterus russicus* Tiedem), metsis ehk mõtus (*Tetrao urogallus* L.), teder (*Lyrurus tetrix* L.), rabakana (*Lagopus lagopus* L.), laanepüü (*Tetrastes bonasia* L.), põldpüü (*Perdix perdix* L.) põldvutt (*Coturnix coturnix* L.), faasan (*Phasianus colchicus* L.), toonekurg (valge ja must — *Ciconia ciconia* L. ja *Ciconia nigra* L.), haigrud (perekond *Ardea* L.), hüüp (*Botaurus stellaris* L.), metsluigid (perek. *Cygnus* Bechst.), metshaned (perek. *Anser* Briss.), lagled (perek. *Branta* Scop.), ristpardid (perek. *Tadorna* Flem.), metspardid (perek. *Anas* L.), luitsnokkpart (*Spatula clypeata* L.), vardid (perek. *Nyroca* Flem.), sõtkas (*Bucephala clangula* L.), aul (*Clangula hyemalis* L.), vaerad (perek. *Melanitta* Boie), hahad (perek. *Somateria* Leach.), kosklad (perek. *Mergus* L.), kormoranid (perek. *Phalacrocorax* Briss.), pütid (perek. *Podiceps* Lath.), kaurid (perek. *Colymbus* L.), mets-tuvid (perek. *Columba* L.), kõik rüütlasted ehk nepid (sugukond *Charadriidae*), kõik alkklased (sugukond *Alcidae*), sookurg (*Megalornis grus* L.), kõik rookanalased (sugukond *Rallidae*) ja kõik kakulised (selts *Striges*), välja arvatud lumekakk (*Nyctea nyctea* L.) ja kassikakk (*Bubo bubo* L.).

Kahjulikkudeks jahiloomadeks loetakse: karu (*Ursus arctos* L.), hunt (*Canis lupus* L.), ilves (*Lynx lynx* L.), rebane (*Vulpes vulpes* L.), kärp (*Mustela erminea* L.), tõhk (*Putorius putorius* L.), nirk (*Mustela nivalis* L.), naarits (*Putorius lutreola* L.), lahits (*Martes foina* Erxl.), saarmas (*Lutra lutra* L.), hüüjes (sugukond *Phocidae*), kõik kullilised (selts *Accipitres*), lumekakk (*Nyctea nyctea* L.), kassikakk (*Bubo bubo* L.), kõik vareslased (sugukond *Corvidae*), varblased (perek. *Passer* Koch) ja kadakarästas (*Turdus pilaris* L.).

2. Jahipidamine.

§ 4. Jahipidamiseks loetakse tegevus, mille sihiks on jahiloomade surmamine, tabamine, püüdmine või jälitamine.

Jahipidamiseks loetakse ka veel:

1) väljaspool avalikuks liiklemiseks tarvitataavaid teid võõral maa-alal või veekogul, samuti § 2 esimeses lõikes tähendatud rajoones viibimine püssiga, jahiloomade püügi-riistaga või jahikoeraga, kui isik, kes seal viibinud, ei suuda tõendada, et ta sealviibimine oli tingitud ametkohuste täitmisest või muust mõjuvast põhjustest;

2) võõralt maa-alalt või veekogult, samuti

§ 2 esimeses lõikes tähendatud rajoonest jahiloomade loata äraajamine.

§ 5. Riigile kuuluvaid maa-alasid piiravas poole kilomeetri laiuses vöös Vabariigi Valitsusel on õigus piirata jahipidamist sokkude, mõtuste ja tetrede peale.

3. Jahipidamise õiguse edasiandmine.

§ 6. Jahipidamise õiguse edasiandmine eramaadel ja -veekogudel võib toimuda ainult väljarentimise teel.

§ 7. Jahirendileping:

1) peab olema kirjalik;

2) sõlmitakse vähemalt kuueks aastaks, välja arvatud juhud, kui maid ja veekogusid renditakse olevate jahipiirkondade külge liitmiseks või kui lepingu sõlmimisest kuni jahipiirkonna kestvuse lõpptähtajani (§ 14) on jäänud vähem kui kuus aastat. Viimasel juhul sõlmitakse leping kuni jahipiirkonna kestvuse lõpptähtajani;

3) ei või sisaldada tingimusi, mis takistavad korralikku jahimajandust ning kasulikkude jahiloomade kaitsmist ja nende eest hoolitsemist;

4) peab üksikasjaliselt loendama kõik need kohustused, mis jahirentnik peab teostama kasulikkude jahiloomade kaitseks ja nende eest hoolitsemiseks.

§ 8. Jahirendileping lõpeb, kui kohus jahirentniku süüdi mõistab jahipidamise kohta maksvate seaduste või määruste rikkumises ja kui temalt ära võetakse jahitunnistus.

Rendileandja võib jahirendilepingu lõpetada enne tähtaega, kui jahirentnik on rikkunud rendilepingu tingimusi.

Jahirendilepingu jahirentnik võib edasi anda ainult rendileandja kirjalikul nõusolekul.

Kui jahirendi vahekorid lõpetatakse enne tähtaega esimeses lõikes loetletud põhjustel, on rentnik kohustatud tasuma rendi kuni jahirendilepingu lõpptähtajani, kui rendileandjal korda ei lähe jahipidamise õigust enne ülaltähendatud tähtaega uuesti rendile anda.

§ 9. Mitme isikuga sõlmitud ühise jahirendilepingu rendileandja võib lõpetada ka siis, kui seda põhjustab vaid osa jahirentnikke. Niisugusel korral võivad ülejäänud rentnikud nõuda lepingu jõussejätmist, kui nad kõrvaldavad lõpetamist põhjustanud kaasrentnikud ja sellest teatavad rendileandjale hiljemalt kahe nädala jooksul, arvates ülesütleamise päevast. Alalejäänud rentnikud võivad rendileandja nõusolekul kõrvaldatud

kaasrentnikkude asemele juure võtta uusi lepinguosalisi.

§ 10. Jahirentniku surma puhul loetakse jahirendivahekord lõppenuks, kui surnud jahirentniku pärijad hiljemalt kahe kuu jooksul, arvates jahirentniku surmapäevast, rendileandjale kirjalikult ei teata, kes pärijaist astub surnud jahirentniku asemele jahirendivahekorra jätkamiseks endistel tingimustel.

Kaasrentniku surma puhul jääb rendivahekord teiste jahirentnikkudega nende soovil püsima. Jahirendivahekord rendileandja ja surnud kaasrentniku pärijate vahel lahendatakse esimese löike eeskirjade kohaselt.

Rendileandja surma korral jääb sõlmitud jahirendileping jõusse.

Kui maa-ala või veekogu, mille kohta jahirendileping sõlmitud, kas täielikult või osaliselt läheb üle uuele omanikule muil põhjusil ja kui viimane ei nõustu jahirendilepingut jõusse jätma, loetakse jahirendivahekord lõppenuks. Jahirentnikul on õigus selleläbi tekkinud kahju sisse nõuda rendileandjalt.

§ 11. Jahirentnik võib paragrahvis 6 tähendatud maa-aladel ja veekogudel jahipidamist teostada ainult siis, kui ta neist on moodustanud jahipiirkonna ja kui selle on kinnitanud vastav omavalitsus.

§ 12. Eelmises (11) paragrahvis nimetatud jahipiirkond moodustatakse ühte ringipiiri kuuluvaist maa-aladest ja veekogudest, kogupindalaga vähemalt 150 ha, mis oma asendi ning kuju poolest võimaldab jahipidamist, jahiloomade eest hoolitsemist ja nende kaitsmist. Jahipiirkondi läbistavaid raudteid ja maanteid ei arvata jahimaade hulka, kuid need ei takista ka jahipiirkonna moodustamist nendega lahutatud maa-aladest.

Jahipiirkondi võib moodustada niihästi moodustajale kuuluvaist kui ka jahipidamiseks rendile võetud maa-aladest ja veekogudest või mõlemaist liikidest koos.

Iseseisvaid jahipiirkondi ei või moodustada jõgedest, kanalitest, kraavidest, avalikkudest teedest ega raudtee alla kuuluvaist maa-aladest. Samuti pole lubatud ka matusepaikadest ega avalikkudest parkidest moodustada jahipiirkondi ega neid liita jahipiirkondade külge.

§ 13. Väheneb jahipiirkond pärast moodustamist, § 10 viimases lõikes ettenähtud või muil põhjusil, alla 150 ha ja jahirentnikul ei lähe korda ühe kuu jooksul seda suurendada nõuetava normini uute maa-alade külge liitmise teel, siis kustutab omavalitsus selle jahipiirkonnaregistrist. Säärasesse jahipiirkonda

kuulunud ülejäänud maa-alade või veekogude kohta sõlmitud jahirendilepingud kaotavad maksvuse, arvates jahipiirkonna registrist kustutamise päevast. Kõik selle läbi nii jahirentnikule kui ka rendileandjale tekkinud kahjud tasuvad isikud või asutused, kelle süü läbi jahipiirkond vähenes alla 150 ha.

§ 14. Jahipiirkond era- ning omavalitsuste maa-aladel moodustatakse kas ühele või mitmele omanikule kuuluvaist maa-aladest ja veekogudest, mis vastavad § 12 nõudeile, nende omanikkude soovil ja omavahelisel kokkuleppel.

Jahipiirkond moodustatakse vähemalt 6-eks aastaks.

Jahipiirkonna kinnitab ja registreerib see omavalitsus, kelle administratiivpiires asuvad jahipiirkonda moodustavad maa-alad ja veekogud. Kui need asuvad mitme omavalitsuse piires, siis on kinnitajaks see omavalitsus, kelle administratiivpiires asub suurem osa jahipiirkonnast. Jahipiirkonda kinnitav omavalitsus teatab jahipiirkonna moodustamisest teistele asjaosalistele omavalitsustele.

Jahipiirkonna kinnitamise eest võetakse kinnitava omavalitsuse kasuks viis krooni.

§ 15. Riigi jahipiirkonnad moodustatakse kas ainult riigile või ka riigile ja eraomanikkudele kuuluvaist maa-aladest ja veekogudest, kui jahipidamise õigus viimaste poolt on renditud riigile. Riigi jahipiirkondi moodustatakse ainult siis, kui kavatsetakse jahipidamise õigust rendile anda. Riigi jahipiirkonnad kinnitab ja registreerib Põllutööministeerium, kui need vastavad § 12 nõudeile.

Põllutööministeerium võib rentida jahipidamise õiguse eramaadel ja veekogudel ka ilma riigi jahipiirkonda moodustamata.

§ 16. Kinnitatud jahipiirkonna võib enne selle kestuse lõpptähtaega kustutada registrist kõigi asjaosaliste kirjaliku avalduse põhjal. Samadel tingimustel võib jahipiirkonnast välja jätta kas täielikult või osaliselt üksikute rendileandjate ja omanikkude maid, kui selle läbi jahipiirkonna kogu pindala ei vähene alla 150 ha ja järelejääva jahipiirkonna asend ning kuju vastavad § 12 nõudeile.

Kinnitatud jahipiirkonna külge võib täiendavalt liita uusi jahimaid.

Jahipiirkonna kustutab registrist, samuti jahipiirkonnast üksikute jahimaade väljajätmise ja uute jahimaade liitmise jahipiirkonna külge kinnitab § 14 ettenähtud korras sama omavalitsus, kus jahipiirkond registreeritud.

Iga sarnase toimingu eest võetakse omavalituse kasuks kolm krooni. Riigi jahipiirkondade külge uute jahimaade liitmise kinnitab Põllutöoministeerium.

§ 17. Jahipidamine riigile kuuluvail, samuti ka käesoleva seaduse § 2 esimeses lõikes kui ka Põllutöoministeeriumi poolt jahipidamiseks renditud maa-aladel ja veekogudel on lubatud:

1) kinnitatud riigi jahipiirkonnas — Põllutöoministeeriumi poolt sõlmitud jahirendilepingute põhjal;

2) riigi jahipiirkonda mittekuuluvail maa-aladel ja veekogudel — Põllutöoministeeriumi poolt antud jahilubade põhjal.

Põllutöoministeeriumil on õigus sõlmida jahirendilepinguid ka enampakkumiseta.

§ 18. Põllutöoministril on õigus erakorralistel juhtudel lubada tasuta jahipidamist jahipidamiseks väljarentimata riigi maa-aladel ja veekogudel.

Selleks antavad kirjalikud jahiload on tähtajalised ja asendavad jahitunnistusi.

§ 19. Põllutöoministeeriumil on õigus lubada tasuta jahipidamist jahipidamiseks väljarentimata riigi metsamaadel ja veekogudel riigimetsade ametnikkudele-teenijaile, neile teenistuslikult alluvais piirkondades.

Tasuta jahipidamine hagijatega on keelatud.

§ 20. Jahimajandust ja jahipidamist riigi päralt olevail maa-aladel ja veekogudel korraldab Põllutöoministeerium, kuivõrd see käesolevas seaduses pole ette nähtud teisiti.

§ 21. Jahipiirkonna omanikud või rentnikud võivad oma jahikülalistele lubada tasuta jahipidamist nimeliste kirjalikkude jahilubadega.

Jahikülaline on kohustatud kandma kaasas esimeses lõikes tähendatud nimelist jahiluba ja jahijärelevalve teostajaile nende nõudmisel viivitamata ette näitama.

Jahiloa väljaandmine tasu eest loetakse jahipidamise õiguse edasirentimiseks.

Jahipiirkonda mittekuuluvate maa-alade või veekogude omanikkudel pole õigust anda jahiluba jahikülalistele jahipidamiseks nendele kuuluvail maa-aladel ja veekogudel.

4. Jahipidamise kitsendused.

§ 22. Jahipidamine on keelatud:

1) põtrade (*Alces alces L.*), hirvede (*Cervus elaphus L.*), metssigade (*Capreolus capreolus L.*), metssigade (*Sus scrofa L.*), lendoravate (*Sciuropterus russicus Tiedem.*), emamõtuste (*Tetrao urogallus L.*), ematetrede

(*Lyrurus tetrax L.*), välja arvatud noored ematedred, kelle peale jahipidamine on lubatud 15. augustist kuni 15. septembrini, emafaasanite (*Phasianus colchicus L.*), kõigi kakuliste (selts *Striges*), välja arvatud lumekakk (*Nyctea nyctea L.*) ja kassikakk (*Bubo bubo*), valgete ja mustade toonekurgede (*Ciconia ciconia L.* ja *Ciconia nigra L.*) peale, samuti kõigi lindude peale, kes jahiloomade hulka ei kuulu, — kogu aasta kestes;

2) sokkude (*Capreolus capreolus L.*) peale — 15. septembrist kuni 1. juulini;

3) isamõtuste (*Tetrao urogallus L.*) peale — 15. maist kuni 1. aprillini;

4) tedrekukkede (*Lyrurus tetrax L.*) peale — 1. detsembrist kuni 15. aprillini ja 1. juunist kuni 15. augustini;

5) metskurvitsate (*Scolopax rusticola L.*), metstuvide (perek. *Columba L.*), tutkaste ehk riiukukkede (*Philomachus pugnax L.*) ja lagled (perek. *Branta Scop.*) peale — 1. juunist kuni 15. augustini;

6) rabakanade (*Lagopus lagopus L.*) peale — 1. novembrist kuni 15. augustini;

7) laanepüüde (*Tetrastes bonasia L.*) ja emahakkade (perek. *Somateria Leach.*) peale — 15. detsembrist kuni 15. augustini;

8) põldpüüde (*Perdix perdix L.*) ja põldvuttide (*Coturnix coturnix L.*) peale — 1. novembrist kuni 15. septembrini;

9) sookurgede (*Megalornis grus L.*) ja hallhanede (*Anser anser L.*) peale — 1. detsembrist kuni 15. augustini;

10) metsluikede (perek. *Cygnus Bechst.*), rabahanede (*Anser Fabalis Lath.*), suurte ja väikeste laukhanede (*Anser albifrons Scop.* ja *Anser erythropus L.*) ja põldhanede (*Anser arvensis Naum.*) peale — 15. maist kuni 15. augustini;

11) metspartide (perek. *Anas L.*), koovitajate (perek. *Numenius Briss.*), kiivitajate (perek. *Vanelus Briss.*), kõigi teiste rüütlaste ehk neppide (suguk. *Charadriidae*) ja kõigi rookanalaste (sugukond *Rallidae*) peale — 1. detsembrist kuni 25. juulini, välja arvatud merel, meres asuvail saartel ning nende rannadel elutsevad viupardid (*Anas penelope L.*), vardid (perek. *Nyroca Flem.*), sõtkud (*Bucephala clangula L.*), aulid (*Clangula hyemalis L.*), vaerad (perek. *Melanitta Boie*), isahahad (perek. *Somateria Leach.*), kosklad (perekond *Mergus L.*), kormoranid (perek. *Phalacrocorax Briss.*), pütid (perek. *Podiceps Lath.*) ja kaurid (perek. *Colymbus L.*), kelle peale jahipidamine on keelatud 25. maist kuni 25. juulini;

12) jäneste (*Lepus europaeus L.* ja *Lepus variabilis Pall.*) ja faasanite (perek. *Phasianus L.*) peale — 15. jaanuarist kuni 15. oktoobrini;

13) määrade (*Meles meles L.*) peale — 1. jaanuarist kuni 15. oktoobrini;

14) nugiste (*Martes martes L.*) ja oravate (*Sciurus vulgaris L.*) peale — 1. märtsist kuni 1. detsembrini;

15) kõigi teiste kasulikkude jahiloomade peale — 1. jaanuarist kuni 25. juulini.

§ 23. Keelatud on:

1) kasulikke jahiloomi öösiti söödalt lasta;

2) ükskõik mil viisil ja milliste abinõudega kasulikke jahiloomi püüda, välja arvatud § 38 ettenähtud juhud;

3) jahipidamisel kasulikkude jahiloomade peale tarvitada tulirelva asemel teisi, ükskõik missuguseid, abinõusid;

4) hagiatega jahti pidada sokkude peale või nende laskmisel tarvitada täismantelkuule, rentkuule ja haavleid;

5) jahipidamisel tarvitada automaattulirelvi, äärtulepadruneid ja helisumbutajaid;

6) pidada jahti kunstlikkude valgusallikate abil;

7) igasuguste lindude, välja arvatud kahjulikud linnud, pesi lõhkuda ja nende mune ja poegi välja võtta.

Punktides 2 ja 3 ettenähtud keeld ei ole maksev põldpüüde ja faasanite kohta, kui nende elusalt ületalve hoidmise otstarbel on Põllutööstusministeeriumi poolt seks antud luba.

§ 24. Jahipidamine sokkude peale eramaadel Põllutööstusministeeriumi eriloata on keelatud. Tähendatud erilubade eest võetakse jahikapitali kasuks maksu pooles suuruses riigimaadel soku laskmise loa hinnast.

Jahipidamine faasanite peale on lubatud ainult faasanite kasvatajale või nende poolt volitatud isikuile oma kasvanduse piirkonnas.

Faasanite kasvanduse piirkonna piirid määrab Põllutööstusministeerium.

§ 25. Kaitsealusteks tunnustamata kahjulikkude jahiloomade hävitamine on lubatud igasuguste abinõudega, välja arvatud mürk, mille tarvitamiseks peab olema eriluba.

Politseiavalitsus võib anda üldisi lube või üksikuile isikuile ning seltsidele erilube mürkide tarvitamiseks kaitsealusteks tunnustamata kahjulikkude jahiloomade hävitamiseks. Üldised mürgitarvitamise load antakse kokkuleppel tervishoiu ja hoolekande valitsusega ning avaldatakse Riigi Teatajas.

§ 26. Kasse ja hulkuvaid koeri võivad maaomanikud, maavaldajad, maapidajad, jahirentnikud ja viimaste poolt selleks volitatud isikud neile kuuluvail või nende valdamisel või kasutamisel olevail maa-aladel kinni pidada või surmata.

Jahipidamiseks välja rentimata riigi maa-aladel ja veekogudel kasside või hulkuvate koerte poolt jahimajanduse alal tehtud kahjude eest nende omanikkudelt sissenõutud kahjutasust läheb 50% koera või kassi kinnipidajale või surmajale, kuna 50% makstakse jahikapitali kasuks; teistel juhtudel läheb kahjutasu maaomanikule, maavaldajale või maapidajale, jahipidamiseks väljarenditud maa-alal ja veekogul — jahirentnikule.

§ 27. Jahipidamine koertega on keelatud 15. jaanuarist kuni 25. juulini, välja arvatud linnukoerte õpetamine püssita ja juhud, mil koeri tarvitatakse lastud metskurvitsate, tedrekukkede ja isamõtuste ülesotsimiseks, rebaste koobastest väljaajamiseks ja haavatud sokkude jälitamiseks kütkestatud koertega.

Hagijate tarvitamine pardijahil on keelatud.

§ 28. Käesoleva seaduse §§ 22 ja 27 loendatud aegade hulka arvatakse ka nende aegade alg- ja lõpp-päevad. (Järgneb.)

Jooksvaid töid metsas.

Juuni.

See me. Haruldaselt varase kevade tõttu valmivad haava, jalaka, künnapuu seemned, mille valmimise ja kogumise aeg tavaliselt langeb juunikuule, juba mais. Selle tõttu ei ole enam põhjust k. a. juunis tegelda seemnekogumisega.

T a i m e e d. Puhastatakse peenrad umb-

rohist. Istutatakse metskitsede jaoks kasvatatavad loomakapsa taimed vaoharjadele või tasasele sügavalt haritud maale, vahedega 60×80 sm.

Metsa hooldamine. Teostatakse puhastusraideid noortes metsades.

Metsakaitse. Juuni lõpul kooritakse püünispuud, mis jäetud kooremardikate meeli-

tamiseks. Koor ja oksad põletatakse. Noortes istandustes vajaduse korral teostatakse kärsakate hävitamist. Selleks lõigatakse 1½ jala pikused värsked männikepid, vajutatakse laialipillatult istandustes maasse ja korjatakse neile närima tulnud kärsakad 2 korda päevas.

Jahindus. Metskitsedele valmistatakse talviseks toiduks, võimalikult enne jaanipäeva, haava- ja vaarikavihtu, mis ulu all kuivatatakse. Väljakasvanud hilissuvel korjatud lehed kitsedele hästi ei maitse. Kuu lõpul kantakse hoold kitsedele heinte tegemise eest. Ka rohu suhtes on kitsed kaunis nõudlikud. Vana rohi neile ei maitse.

Kantselid. Riigimetsades on peatähelepanu pöördud aastaaruande ja sügisel müügil määratud metsa hindamise aruande koostamisele. Metsnikud teostavad vahtkondade revideerimisi, kusjuures ühtlasi kogutakse tarvilised andmed järgmise aasta eelarve ja töökava koostamiseks. Metsa ja tagavara-heinamaade väljaandmiseks peetakse enampakkumised. Kraavi kaevamise ja puhastamise tööde väljaandmiseks peetakse vähempakkumised. Juhitakse metsakuivenduse, hoonete parandamise, uute hoonete ehitamise ja teisi jooksvaid töid. Rahuldatakse kohaliku rahva nõuded kõrvalkasutatute suhtes karjatamise, rohulõikamise, samblakorjamise piletite väljaandmisega.

T ä h t p ä e v a d :

1. juuni — Teated lastud mõtuste üle keskasutusele.
2. juuni — Nimestik täitmata kirjadest.
5. juuni — Metsavalitsuse kuuaruanded.
10. juuni — RMT kuuaruanded.
Riigimaade ameti kuuaruanded.
20. juuni — Rahakatte nõudmine järgmiseks kuuks, deposiitide aruanne.
28. juuni — Teade riigi tulude arvelt kulude avantsiks ülekantud summade üle.
1. juuli — Aastalankide jaotusleht revidentmetsaülemale.

J u u l i .

Seeme. Kaskedel valmib ja variseb seeme. Seemne kogumiseks langetatakse kased, korjatakse urvad, kuivatatakse soojas toas mitte liig paksu kihina väljalaotatult ja hõrutatakse katki. Külvamist võib teostada ilma seemne puhastamiseta. Väikesel arvul külvamiseks pole tarvis näha urbade kuivatamise vaeva ja aitab sellest, et mõni päev enne seemne varisemist või seemne varisemise alul lõigatakse kaskedelt oksti ja pistetakse need ühes urbadega külvi kohal püsti maa sisse. Kase seeme variseb urbadest mullale ja kui niiskusest pole puudu, idaneb muldamiseta.

Taimed. Kantakse hoold, et umbrohi puutaimedele ei teeks kahju. Kuu lõpul teostatakse esimene männitaimede pritsimine bordoo- (bordeaux) vedelikuga. 100 liitri vedeliku valmistamiseks võetakse 2 kg vasevitriooli, lahustatakse 50 liitris vees (puunõus), ja 2 kg kustutamata lupja (tükides), mis kustutatakse puunõus vee pealepritsimisega ja pärast kustutamist segatakse üles 50 liitris vees. Mõlemad lahud kallatakse ühtlase joana alalise ümbersegamise juures kolmandasse nõusse. Vasevitriooli lahustamiseks riputatakse see riidest kotikese sees vette. Lahustamiseks kulub 12—24 tundi. Nõu põhja visatud vitriool nõuab lahustamiseks rohkem aega. Pritsimist teostatakse aiapritsiga, mil on udustaja. Ilma udustajata ei tasu pritsimist üldse ette võtta. Kui prits töötab korralikult, võib 100 liitriga pritsida teisesuviseid männipeenraid umbes 150 ruutmeetrit.

Metsa hooldamine. Teostatakse puhastusraideid ja märgitakse noortes metsades, kus sügisel kavatakse võtta ette harvendus- või põimendusraideid, puud, mis tulevad välja raiuda.

Jahindus. 2. juulil algab jaht sokkudele. Loa saamiseks tuleb pöörduda kirjaliku palvega põllutöoministeeriumi poole. Laskmine on võimalik õhtuil ja hommikul heinamaadel varitsemise puhul. 26. juulil algab jaht vesilindudele. Uue jahiseaduse järgi ei ole lubatud pardijahil kasutada hagijaid.

Kantselid. Tegevus keerleb täieliselt metsahindamise aruande, aasta aruande, kultuuride aruande, riigi tulude-kulude eelarve ja RMT eelarve koostamisel. Selgitatakse RMT materjalide saldod metsades.

T ä h t p ä e v a d :

1. juuli — Aastalankide jaotusleht revidentmetsaülemale.
Teated metsapõlemiste üle.
Teated metsapäevadest EMLiidule.
5. juuli — Metsavalitsuse kuuaruanded.
10. juuli — RMT kuuaruanded.
Riigimaade kuuaruanne.
15. juuli — Aasta esimesel poolel tehtud kultuuride aruanne.
RMT eelarve 1934./35. a. peale.
Metsahindamise lehed.
20. juuli — Rahakatte nõudmine aug-kuuks.
Deposiitide arve aruanne.
28. juuli — Teade riigi tuludest kulude avantsiks kantud summade üle.
1. aug. — Aastaruanne.
Riigi tulude-kulude eelarve.

Mitmesuguseid teateid.

Muudatusi metsaametnike teenistuskäigu alal.

Kivinõmme revident-metsaülem Aleksei Pavlov paigutatakse ümber, oma palvel, Pagari metsaülemaks.

Pagari metsaülem August Ventzel viiakse üle riigiteenistuse seaduse § 11. alusel Purila metsaülemaks, arvates 1. juunist 1934. aastast.

Purila metsaülem Ernst Tiismann vabastatakse teenistusest kaitseseisukorra seaduse täiendamise seaduse § 10. alusel, arvates 1. juunist 1934. a.

Petseri metsaülem Alfred Kuurberg nimetatakse Sutlema revident-metsaülemaks ajutiseks kohuste täitjaks.

Rakvere metsaülem Oskar Luiga viiakse üle riigiteenistuse seaduse § 11. alusel Avinurme metsaülemaks.

Avinurme metsaülem Lui Jõgi viiakse üle riigiteenistuse seaduse § 11 alusel Rakvere metsaülemaks.

Avinurme metsnik Anton Kattago vabastatakse seniselt kohalt, oma palvel, tema nimetamise puhul metsavahiks, arvates 1. juunist s. a.

Senine Tudu metsavaht Ilmar Tomson, kes Voltveti metsakooli lõpetanud, nimetatakse Avinurme metsniku ajut. kohuste täitjaks, arvates 5. juunist 1934. a.

Karki metsniku ajut. kohuste täitja Arnold Palla kinnitatakse ametisse, arvates 1. juunist 1934. a.

Senine Petseri abimetsaülem Eduard Esilas nimetatakse Petseri II järgu metsaülemaks ajut. kohuste täitjaks, arvates 1. juunist 1934. a.

Senine Petseri metsnik August Läänesaar nimetatakse Petseri abimetsaülemaks ajut. kohuste täitjaks, arvates 1. juunist 1934. aastast.

V. K.

Riigi metsatööstuses.

Kärevere metskonna praaker Adam Kolmkant paigutatakse Kastre lauatehase ja metskonna praakeriks, arvates 20. märtsist 1934. a.

Aleksander Mitt määratakse Kärevere metskonna praakeriks, arvates 20. märtsist 1934. a.

Tallinna lauatehase kontoriametnik Nikolai Küttis määratakse ajutiseks praakeriks lauatööstuse alal, asukohaga Pärnus, arvates 16. märtsist 1934. a., 3 kuuks.

Tallinna lauatehase kontoriametnikuks määratakse Ernst Vahon, arvates 16. märtsist 1934. a.

Sangaste metskonna praaker Konstantin Kusmin vabastatakse ametist teenistuse huvides, arvates 1. aprillist 1934. a.

Gorodenko metskonna ajutine praaker Endel Soots paigutatakse oma soovil Sangaste metskonna praakeriks, arvates 16. märtsist 1934. a.

Kastre lauatehase masinist Joh. Villmanni teenistus lugeda edasikestvaks kuni lauatööstuse hooaja lõpuni, arvates 1. märtsist s. a.

Räpina metsk. kontoriametnik Leonhard Rämman lugeda teenistusest ajutiselt vabastatuks, arvates 1. märtsist s. a., kaitsevæeteenistusse mineku puhul.

Kastre metskonna praaker August Mürk paigutatakse ümber teenistuse huvides Putkaste metskonda samale kohale, arvates 10. maist 1934. a.

Kõnnu metskonna praaker Ado Talts paigutatakse ümber teenistuse huvides Kärü metskonda samale kohale, arvates 15. maist s. a.

Kõnnu metskonna kontoriametnik Ludmila Kirnman paigutatakse ümber teenistuse huvides Narva metskonda samale kohale, arvates 15. maist 1934. a.

Kabala metskonna kontoriametnik Albert Bauman paigutatakse ümber teenistuse huvides Alatskivi metskonda samale kohale, arvates 15. maist 1934. a.

Alatskivi metskonna kontoriametnik Aliine Lilienthal paigutatakse ümber teenistuse huvides Kabala metskonda samale kohale, arvates 15. maist 1934. a.

Lodja metskonna kontoriametnik Luise Kurriks paigutatakse ümber teenistuse huvides Avinurme metskonda samale kohale, arvates 15. maist 1934. a.

Avinurme metskonna kontoriametnik Meinhard Maasik paigutatakse ümber teenistuse huvides Põltsamaa metskonda samale kohale, arvates 15. maist s. a.

Põltsamaa metskonna kontoriametnik Gustav Netze paigutatakse ümber teenistuse huvides Kõnnu metskonda samale kohale, arvates 15. maist s. a.

Kastre lauatehase vaht Johannes Savi lugeda tervislikel põhjusil, oma soovil, teenistusest lahkunuks, arvates 20. aprillist 1934. a.

Kastre lauatehase vahiks määratakse Paul Tensmann, arvates 10. maist 1934. a.

Käru metskonna praaker Herbert Hansar vabastatakse teenistusest, oma soovil, arvates 15. maist s. a.

H. K.

Dr. rer. for. Bernhard Haller.

31. mail s. a. kaitsis ülikooli aulas metsakorralduse kabineti vanem assistent mag. rer. for. Bernhard Haller oma doktori väitekirja teemal „Okaspuu-tüvede ekstsentrilist jämeduskasvu põhjustavad välistegurid“. Oponentideks olid: prof. A. Mathiesen, dots. K. Verberg ja prof. O. Daniel.

Väitekirja käsitleb küsimust, mil pole mitte ainult teaduslik tähtsus, vaid ka suur praktiline kaal, sest ekstsentriliselt *) kasvanud tüve kasutamine on teataval määral piiratud, samuti on ekstsentriliselt arenenud jämedusel suur osatähtsus tüve massi määramisel. Väi-

*) Ekstsentrilisus — tüve läbilõikes säsi (süda) ei asu keskel, vaid ühel küljel; seetõttu tihti on läbilõige mitte ümargune, vaid enam-vähem piklik, munakujuline; ühtlasi läbilõike laiemale küljel esineb tumedavärviline kõva puit, n. n. „räni“.

tekirjas on toodud põhjalik ülevaade sel alal varemini korraldatud uurimistest, mis juba osutub väärtuslikuks tööks.

Oma uurimised on hr. Haller teostanud peamiselt Tartu ülikooli õppe- ja katsemetskonnast saadud spurearvilise materjaali põhjal, pealeselle on kasutatud ka Orava, Konguta metskonna ja Kuusnõmme (Saaremaa) metsandiku andmeid. Üksikasjalise ja igakülse materjaali analüüsimise alusel jõuab hr. Haller lõpuks otsusele, et tüve ekstsentriline kasv, mis meie okaspuudel üldine nähtus, on tingitud tuulest, puu längus olekust ja lähedal seisvail puudel vastastikusest eemaletõukamise mõjust, kuna kohalik ekstsentrilisus võib sõltuda ka teistest asjaoludest.

Tähtsaimast ja otsese praktilise tähtsusega tulemusist oleks nimetada järgmisi: 1) puistudes puude suuremad läbimõõdud omavad õige erineva suuna, mis ainult juhuslikult langevad kokku valitseva tuule suunaga, 2) üldiselt ekstsentrilisus meie oludes on sedavõrd väike, et puude läbimõõdu mõõtmisel 2 sm täpsusega ei ole tarvidust rist-suunalises mõõtmises, 3) teaduslike küsimuste lahendamisel tuleks puude mõõtmisi teostada maksimaalse ja minimaalse läbimõõdu järele, mitte aga NS ja EV suunas, nagu seda tavaliselt tarvitatud.

Pärast väitekirja kaitsmist tunnistas põllumajandusteaduskonna kogu mag. rer. for. B. Halleri metsateaduse doktori kraadi vääriliseks.

Dr. rer. for. Bernhard Haller sündis 1. juulil 1904. a. Viitinas Võrumaal. Õppis esiteks H. Treffneri eragümnaasiumis, kuid hiljem siirdus Tartu reaalikooli, mille lõpetas 1923. aasta kevadel. Sama aasta sügisel astus Tartu ülikooli põllumajandusteaduskonna metsaosakonda, mille lõpetas 1928. a. cum laude, esitades diplomitöö teemal „Kultuurid Tartu ülikooli õppemetskonnas“. 1931. a. omandas mag. rer. for. astme metsakorralduse alal, esitades magistritöö „Uurimusi mustlepa kasvukäigust“. Mõlemad tööd on avaldatud T. Ü. metsaosakonna toimetustes.

Üliõpilasena teenis dr. B. Haller 1924. a. lühemat aega Vigala metskonnas abimetsaülemakohuste täitjana ja järgmistel aastatel ajutise abijõuna ülikooli õppe- ja katsemetskonnas. Pärast sundaja teenimist kaitseväes astus 1929. a. teenistusse ülikooli metsakorralduse kabinetti, kus töötab praegugi vanema assistendina.

Peale eelnimetatud tööde on dr. Halleri poolt avaldatud V Eesti metsanduse aastaraamatus „Andmeid võõramaa puuliikide kasva-

tamisivõimaluste kohta välismail ja Eestis“, lühemaid artikleid ajakirjades „Eesti Mets“ ja „Uus Talu“, rida kirjanduslikke ülevaateid „Eesti Metsas“.

Dr. B. Haller on kauaaegne Akad. Metsaseltsi laekur. K. V.

Mag. rer. for. Elmar Kohh.

30. mail s. a. tunnistati metsateadlane Elmar Kohh Tartu ülikooli põllumajandusteaduskonna poolt pärast vastavate magistri-eksamite sooritamist ja magistratöö läbivaatamist metsateaduse magistriks.

Uus metsateaduse magister (kolmas selle teadusliku astme saaja Tartu ülikoolis) oli valinud magistrerimise erialaks metsakorralduse. Magistratöö „Raiumisaja ja halu mõõtude mõjud kase küttepuude omadustele“ on pikemaagegse uurimuse tulemus Tartu ülikooli õppe- ja katsemetskonnas; töö ilmub lähemal ajal T. Ü. metsaosakonna toimetustes. Töö käsitleb üksikasjaliselt raiumisaja ja halu mõõtude tähtsust kase küttepuude kuivamisel, samuti kase küttepuude kuivamiskäiku aasta kestes.

Magister E. Kohh on sündinud 6. juulil 1907. a. Võrumaal Rāpina vallas taluperemehe pojana. Õppinud kohalikus algkoolis ja Rāpina ühisreaalgümnaasiumis, mille lõpetanud 1926. a. kevadel. Sama aasta sügisel astunud Tartu ülikooli põllumajandusteaduskonna metsaosakonda, mille lõpetanud 1931. a. kevadel cum laude. 1. IV 1930. a. kuni 28. X 1931. a. oli riigi metsavalitsuse katseasjanduse assistent ja T. Ü. õppe- ja katsemetskonnas. Pärast sundaja teenimist kaitseväes asub 1. IX 1932. a. endisele kohale, kus on kuni 14. IV 1933. a., 15. III 1933. a. kuni käesoleva ajani T. Ü. õppe- ja katsemetskonna vanema assistendi k. t.

Magister E. Kohhi poolt on varemalt avaldatud „Uurimusi puude läbimõõdu ja kõrguse kasvu kohta“ — trükitud T. Ü. metsaosakonna toimetustes nr. 23. Sama küsimuse üle on mag. Kohh refereerinud ka IX E. metsateadlaste päeval (avaldatud VI E. metsanduse aastaraamatus).

Magistritöös käsitletud küsimusi on puudutatud mag. Kohhi poolt XI metsateadlaste päeva referaadis „Uurimusi aasta kestes raiutud kase küttepuude üle“ ja hiljuti „Eesti Metsas“ (nr. 5 — 1934) — artiklis „Kase küttepuude juttimisest“. K. V.

Uus metsateadlane.

30. V 1934. a. kaitsis Petseri abimetsaülem Eduard Elias oma diplomitööd teemal „Petserimaa kogukondade metsad“.

Töö ja kaitsmine tunnistati heaks. Töö toimus metsakorralduse kabineti juures.

Soome Metsateaduslik Selts

on 13. aprillil s. a. valinud Eesti Metsaühingute Liidu teadusliku sekretäri metsateadlase Karl Kerberg'i oma kirjavabetajaks liikmeks.

Üle 65 aasta vanaks saanud riigiteenijate vallandamisest.

Riigivanema dekreediga 9. maist s. a. muudeti riigiteenistuse seaduse § 39 ja pandi maksma uues redaktsioonis, mille alusel vabastatakse kõik riigiteenijad, kes on saanud 65-aastaseks.

Et luua vabanevate metsaametnike teenistusvahetuste lõpetamiseks soodsamaid tingimusi, kavatakse vabastamisi võtta ette üldiselt mitte enne sügiseste lõikuste kokkupanemist ja vabastamisi üldse teostada selle järele, kui võrd on olemas nõutava vilumuse ja ettevalmistusega kandidaatide vabanevatele kohtadele.

Seda silmas pidades on metsaülemailt nõutud teateid, missuguses isikute järjekorras soovitakse näha vabastamise läbiviimist, võttes arvesse, et kõige enne tulevad vabastamisele: 1) isikud, kes oma teenistuskohustusi küllalt korralikult täita ei suuda, 2) kel pension välja teenitud, 3) kes omavad kinnisvara või muid teadaolevaid elatisevõimalusi. Samuti tuleb ära märkida isikud, kes vallandamisega satuvad raskusesse, kuid kes omavad veel täiesti hea tervise ja tööjõu ning oma teenistuskohustused on täitnud korralikult.

V. K.

Põllumehed kasutage

maaparandustöödel kivide ja kändude lõhkumiseks

lõhkeaineid alandatud hindadega.

Odava lõhkeaine saamiseks tuleb muretseda kohalikult vallavalitsuselt tunnistus lõhutavate kivide ja kändude hulga kohta ning muretseda politseikomissari luba lõhkeaine ja süütekapslite ostmiseks. **Need tunnistused tuleb esitada Põllutöökojale, kust antakse vastav order alandatud hinnaga lõhkeaine ostmiseks.**

Lõhkeaineid, (Amatool, Schneideriit ja Amonaal) süütekapsleid ja süütenööri antakse laost välja ainult kaks korda nädalas ja nimelt igal

teisipäeval ja reedel.

Põllutöökoja orderid, mille järele lõhkeaine saadetakse välja raudteega, tuleb esitada lõhkeaineid väljasaatjale asutusele (Vee- ja maaparandus-ühingute Liidule Tallinn, S. Karja 18—20, tel 463-16) hiljemalt kell 12-ks esmaspäeval ja neljapäeval. Lõhkeainete ostjad, kes võtavad lõhkeaine isiklikult vastu, peavad orderi esitama hiljemalt kella 10-eks teisipäeval või reedel.

Süütekapsleid ja süütenööri saab osta Vee- ja Maaparandus-ühingute Liidult ka ilma Põllutöökoja orderita.

Lõhkeained on pakitud kastidesse à 10, 15, 25 ja 30 kg. Süütekapslid on karpides à 100 tükki. Süütenöör rõngas à 7,5 m.

Lähemaid juhtnöore odava lõhkeaine ostmiseks antakse Põllutöökojas, Pikk 40, Tallinn.

VINEERPLAADID

LENNUPLAADID

MÖÖBEL

A.-S. A. M. LUTHER

TALLINN,

V. Posti tän. 9.

Telefon 446-16.